

Bibliotekaren

2017 6

- Bibliotekarer må forstå begrepet "omskapende sosialt engasjement"

Lesing "live"
- helse i hvert ord?

Forbundsleders beretning til landsstyret

Hva sier partiprogrammene om bibliotek?

Lettlest stigma?

Innhold

Lederen har ordet

side 3

Lesing "live" – helse i hvert ord?

Shared reading er en metode som kan virke enkel, men virkningsfull. En gruppe mennesker møtes, en tekst leses høyt. Det stoppes underveis og samtalen flyter. Om man havner på viddene ledes samtalen tilbake til teksten.

4

Gjør verden til et bedre sted!

ABI arrangerte også i år spennende KORG-dager for ansatte i bibliotek, arkiv og andre informasjonsvirksomheter. Hovedforedraget var "Librarianship is a Technical Profession", holdt av professor R. David Lankes fra University of South Carolina, School of Library and Information Science.

8

Forbundsleders beretning til landsstyret

Til møte i Bibliotekarforbundets landsstyre 14. - 15. juni 2017 la Bibliotekarforbundets leder Margunn Haugland fram beretning for perioden 14. november 2016 – 30. mai 2017.

12

Før Stortingsvalget i september:

Hva sier partiprogrammene om bibliotek?	side 16
Tre eksempler til bruk i valgkampen: Bibliotek forebygger!	side 20
- Stor betydning for bedre studiekvalitet	side 21
En egen bibliotekmelding i neste stortingsperiode?	side 22
Biblioteklokaler som stikker seg ut:	
Dibrary (National Digital Library of Korea)	side 23
Bibliotekparaplyen vil revidere de yrkesetiske retningslinjene	side 24
Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass	side 24
Meld inn ny lønn!	side 24
Jan-Egil Holter-Wilhelmsen: Lett å lese	side 26
BF med hørings svar om læreplanverket	side 28
Redaktørens spalte: Jobb nummer én	side 32

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147 / ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer med 10 nummer i året.

Ansvarlig redaktør
Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6812 FØRDE
Telefon: 91 31 80 01
Epost: erling.bergan@bibforb.no

Abonnement

Kr. 290 pr. år betales til BFs konto 6039.05.64093. Merk innbetalingen *Abonnement*. Henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat: bf@bibforb.no eller tlf. 48 02 09 00.

Annonsepriser:

1/8 side	kr.	1200
1/4 side	kr.	2000
1/2 side	kr.	3000
1/1 side	kr.	4500

Stillingsannonser:

1/8 side	800
1/4 side	kr. 1400
1/2 side	kr. 2000
1/1 side	kr. 3000

Mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan 2017

Nr.	Deadline:	Hos medl.:
1	21. desember	11. januar
2	25. januar	8. februar
3	22. februar	7. mars
4	22. mars	5. april
5	3. mai	18. mai
6	7. juni	21. juni
7	23. august	6. september
8	27. september	11. oktober
9	25. oktober	8. november
10	22. november	6. desember

Trykk:

Merkur Grafisk AS, Oslo

Forsiden

Foto: Jeremy Hill, The Reader, BF, Thomas Bjørkan og Colourbox

Ansvar

Utsignerte artikler står for redaktørens regning.

Lederen har ordet

Jeg har gleden av å være tante til en lesende tenåring. Hun har slukt alle Harry Potter-bøkene både på norsk og engelsk og fortsatt lesingen av tykke bøker i fantasy-sjangeren i tillegg til et aktivt liv med både håndball og fotball.

Jeg kom til å tenke på henne da jeg kom over en artikkel i amerikanske Huffington Post fra 9. juni 2017: Reading Harry Potter Actually Makes You A Better Person. Artikkelen viser til en studie fra 2014 som fant at barn som leser Harry Potter har færre fordommer mot minoriteter. Artikkelen minner også om at lesing er bra for helsa ifølge forskninga. Lesing reduserer stress og skjerper hukommelsen.

I år er det 20 år siden den første

Harry Potter-boka kom ut. Bøkene om magikerne på Galtvort høyere skole for hekseri og trolldom trollbandt både meg, andre ungdommer og mange voksne. Og alle bibliotek måtte ha mange eksemplarer til utlån. Engasjement og leseglede er noe som enhver bibliotekar liker.

I juni har kronprinsesse Mette Marit gjennomført sin fjerde tur med Litteraturtoget. Med gode hjelp av dyktige medarbeidere på Deichmanske bibliotek er toget innredet med lesestoff for å øke interessen for litteratur og for å få flere til å lese en bok. Denne gangen gikk turen på Sørlandsbanen med start i Asker før stopp i Bø i Telemark. Her hadde hun samtale med Maja Lunde. Deretter åpnet hun et utendørsbibliotek i Bø, laget etter

modell fra et tilsvarende i Slottsparken og satte Bienes historie inn i den lille kassen med bøker folk kan ta med seg fra utendørsbiblioteket i Bø.

Etter stopp i Gjerstad og besøk på det lille biblioteket der hvor hun møtte Gunstein Bakke og Mirjam Kristensen, gikk turen til Bokbyen Tvedestrand, hvor hun også fant bok å ta med seg hjem. Deretter ble det et sterkt møte med 90 år gamle Svein Ellingsen i Dypvåg kirke, salmedikteren som har skrevet salmer som ofte er blitt brukt ved kirkelige handlinger i kongefamilien.

Siste dag på turen ble det stopp på det prisbelønte biblioteket i Vennesla og møte med Wencke Mühleisen og Marie Aubert før skolebiblioteket på Katta i Kristiansand var stedet for den siste forfattersamtalen, nå med Gaute Heivoll og Bjarte Breiteig, som i likhet med henne selv (og undertegnede) er tidligere elever der.

Selv om turen var preget av regnvær, var engasjement og leseglede i fokus også på årets litteraturtog. Kronprinsesse Mette-Marit bruker tre dager for å promotere leseglede og bibliotek i en tid hvor mange synes å mene at bøker og bibliotek knapt har livets rett og at disse genuine oppgavene for bibliotekene helst skulle suppleres med alle mulige andre kulturprosjekter. Jeg synes det er positivt at hun går til bibliotekenes kjerneoppgaver og peker på verdien av bøker og leseglede. Om hennes eksempel kunne føre til at også lokalpolitikere ser verdien av å ikke strupe bevilgningene til drift av folkebibliotekene, vil leseglede kunne skape engasjement i bygd og by også i årene som kommer.

*Margunn Haugland
Forbundsleder*

Foto: Jarvin/CC

- Shared reading er en metode som kan virke enkel, men virkningsfull.
- En gruppe mennesker møtes, en tekst leses høyt.
- Det stoppes underveis og samtalen flyter.
- Om man havner på viddene ledes samtalen tilbake til teksten, som skal være sentrum for samtalen.
- Samtalen kan lede inn mot tema i den enkeltes liv for å gi merverdi til de tilstedeværende.
- Helseeffekten ligger i tekstens terapeutiske kraft.

Lesing "live" – helse i hvert ord?

Tekst & foto:
Ellen Berg Larsen
Bibliotekar, Tromsø bibliotek og byarkiv

Aristoteles hevder at mens historikeren skildrer det som faktisk har hendt, så fremstiller dikteren det som med allmenn gyldighet kan komme til å hende. Dette gjør ikke skjønnlitteraturen mindre "sann" enn faglitteraturen, for på sitt beste kan den gi oss tilgang til andre menneskers sinn, deres innerste tanker og følelser. I Kjersti A. Skomsvolls *Monstermenneske* sies det slik:

Darwin kan fortelle oss hvordan vi er blitt mennesker, hva et menneske er, men det er Dostojevskij som kan si hvordan det er å være menneske.

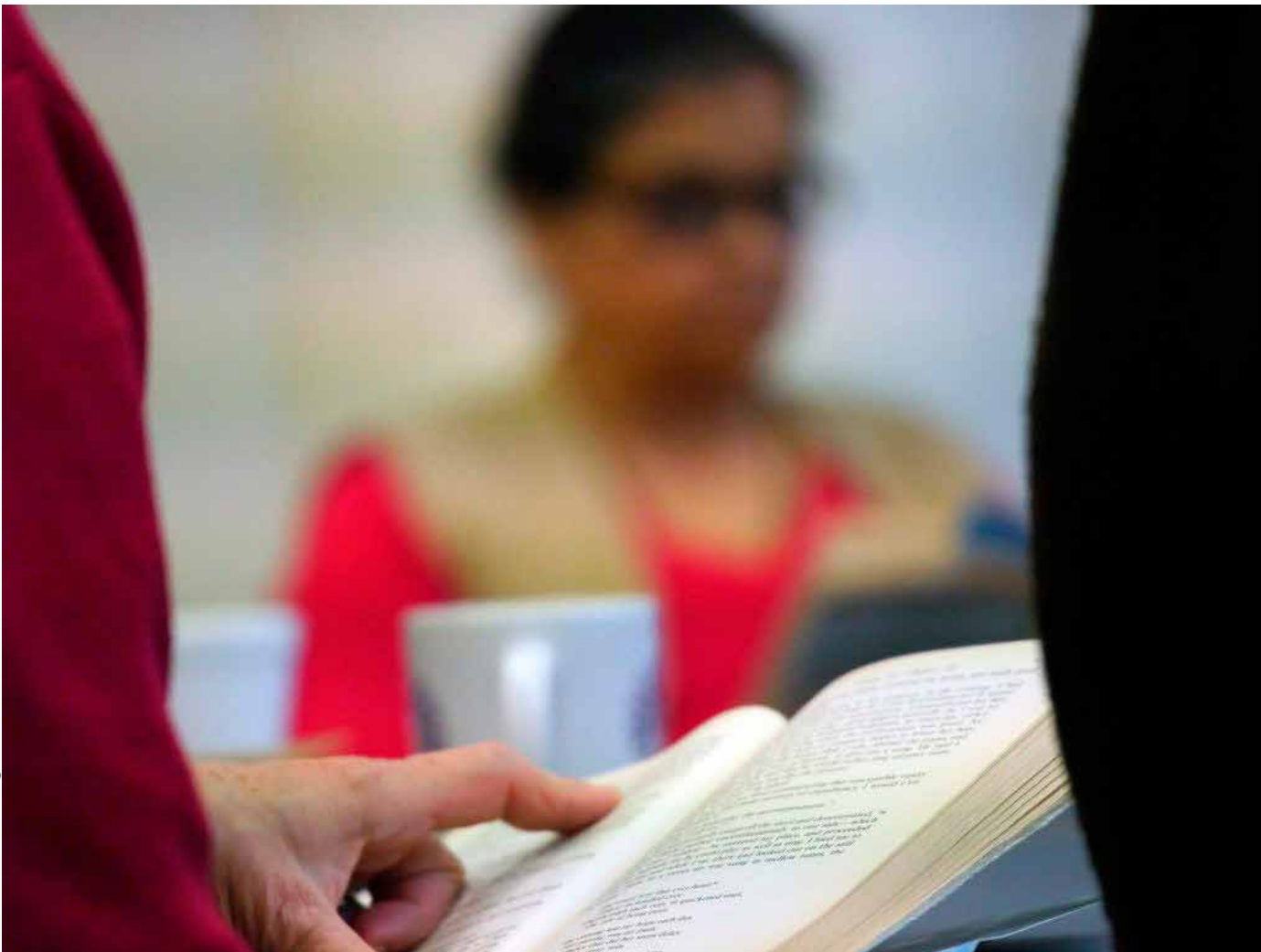
I min masteroppgave har det handlet om skjønnlitteraturens evne til å påvirke menneskers liv gjennom noe så tilsynelatende enkelt som høytlesing og samtale. Gjennom å dele skjønnlitterære tekster "live" og å prate i teksten heller enn om tek-

sten kan vi alle oppleve god helseeffekt, hevdes det. For å undersøke om dette stemmer har jeg ved bruk av metoden shared reading satt opp to høytlesings- og samtalegrupper på en skole for ungdom som av ulike grunner har falt ut av vanlig ungdomsskole. Målet har ikke vært å søke terapi for problemområder i ungdommenes liv, men å se på gode helseeffekter ut fra Aaron Antonovskys teorier omkring positiv helseutvikling, bygd på tesen om at litteratur har en egen terapeutisk kraft.

Salutogenese og positiv helseeffekt

Aaron Antonovsky (1923-1994) er en amerikansk-israelsk sosiolog som hele sin forskningskarriere har hatt fokus på hva som holder mennesker friske heller enn hva som gjør oss syke. Han utviklet begrepet *salutogenese*, utledet av de greske ordene *salute*, som betyr helse, og *genesis* som i opprinnelse eller tilblivelse. Dette begrepet settes opp mot medisinsens fokus på *patogenese*, sykdomslære, hvor fravær av sykdom er

hovedmålet. Antonovsky avskriver ikke medisinsk forskning, men hevder at helse og livskvalitet består av mer enn fravær av sykdom. "Vi er alle døende, og vi er alle, så lenge det finnes en snev av liv i oss, i en eller annen forstand friske" hevder Antonovsky. I løpet av livet vil vi alle oppleve stressfaktorer som utløser spenninger. Enten blir vi overmannet av dem og bryter sammen, eller vi gjenvinner god helse og beveger oss mot en subjektiv oppfattelse av bedre helse. Den salutogene tilnærmingen handler om hvilke ressurser, betingelser og faktorer det er som beveger oss i retning av god helse framfor dårlig helse. Verdens helseorganisasjon (WHO) har også tatt inn dette perspektivet i sitt arbeid, og jobber blant annet aktivt for ikke bare "å legge år til livet" men også "liv til årene". I tillegg hevder WHO at enkeltmennesker bør søke å ta kontroll over eget liv og bevisst gjøre bruk av de aktive og ressurser som fins tilgjengelig for å oppnå bedre livskvalitet. Som bibliotekar faller det naturlig for

meg å ha tro på at skjønnlitteraturen kan være en slik ressurs, men det finnes også forskning som viser at lesing generelt og metoden shared reading spesielt kan påvirke menneskers livskvalitet positivt.

Shared reading

Shared reading er en metode og et teoretisk rammeverk utviklet av littera-

turviter Jane Davis gjennom *The Reader Organisation*. Gjennom høytlesing og samtale skal alle, uansett forutsetninger, ha mulighet til å ta del i og få utbytte av god litteratur. Davis har delt en sterk fortelling om sin egen bakgrunn og motivasjon for å opprette og drive shared reading-grupper. Oppvokst i et mindre privilegert arbeiderklasse miljø,

men utdannet på universitetet med engelsk litteratur som fag, begynte hun å reflektere over de store forskjellene mellom de eldre damene hun foreleste for på kveldskurs og hennes egen mors alkoholisererte alderdom. Hun så for seg hvordan morens siste år kunne ha blitt beriket om hun hadde hatt tilgang på de ressursene som lesing av Shakespeare og andre klassiske forfattere gav disse damene inn mot avslutningen av livet. Dette gav henne inspirasjon til å starte en "reading revolution", og shared readings første frø var sådd. Fra den spede begynnelsen er de i dag blitt til en stor organisasjon som hver uke når ut til mer enn 2000 mennesker i Storbritannia med litteratur som middel og mål. Shared reading-modellen benyttes i så ulike settinger som folkebibliotek, sykehus, eldresentre, psykiatrien og fengsler. Ideene har spredd seg også til andre land, blant annet til Danmark, hvor *Læseforeningen* er blitt en stor organisasjon som driver egne kurs for å utdanne gruppeledere. ►

” Det er teksten som skal være sentrum for samtalen, og den kan lede inn mot, og ut til, tema i den enkeltes liv som kan deles og gi merverdi for alle tilstedeværende. Hovedmålet er å dele god litteratur, helseeffekten ligger i tekstens terapeutiske kraft samt i opplevelsen av å dele den med andre. ”

- ▶ I Norge er opprettelsen av en tilsvarende organisasjon i disse dager i støpeskjeen, drevet frem blant annet av ansatte på HiOA. Den har foreløpig ikke noen egen nettside, men navnet på den norske organisasjonen er *Leserne*.

Metoden som benyttes kan virke enkel, men den er virkningsfull og egentlig ganske raffinert. En gruppe mennesker møtes, en kurset gruppeleder deler ut en tekst som deretter leses høyt, enten av lederen eller av frivillige i gruppa. Det stoppes underveis og samtalen flyter, men ledes av gruppelederen inn til teksten igjen om den havner altfor langt ut på viddene.

Det er teksten som skal være sentrum for samtalen, og den kan lede inn mot, og ut til, tema i den enkeltes liv som kan deles og gi merverdi for alle tilstedeværende. Hovedmålet er å dele god litteratur, helseeffekten ligger i tekstens terapeutiske kraft samt i opplevelsen av å dele den med andre. Forskning på metoden viser, i likhet med funnene i min masteroppgave, at det er tre komponenter ved shared reading som er viktig for at metoden skal fungere: Litterær form og innhold, gruppeledelsen og gruppedynamikken.

Lesing "live" blant ungdom i skolen

Sammen med bibliotekarkollega Silje Johannessen dro jeg først på gruppeleder-kurs til Danmark, for deretter å sette opp grupper for ungdommer på en skole for elever som av ulike grunner faller utenfor vanlig ungdomsskole. Læreren til den første gruppa har jeg

” Jeg vil benytte muligheten til å slå et slag for opprettelsen av shared reading-grupper i bibliotekene i Norge, slik det i stor utstrekning gjøres både i Storbritannia og i Danmark. Mette Steenberg hevder at det er midt i bibliotekenes kjerneområde å tilby høytlesing og samtale, og at det i disse digitale høyteknologitider er bruk for noe så "low-tech" og gammeldags som møter mellom mennesker og bøker. Jeg er helt enig. ”

hatt mye samarbeid med tidligere, og det var ikke vanskelig å få henne med på prosjektet. For henne ble den største overraskelsen hvor godt diktlesing fungerte inn i gruppa. I en samtale etter gruppesamlingene sa hun det slik: "Der traff dere meg! Svarten heller, det burde jeg gjøre mer av, og så bare være i opplevelsen!"

Vi hadde tre samlinger med en gruppe bestående stort sett av gutter, og deretter to samlinger i en ren jentegruppe. Det var store forskjeller i atmosfære og samtaleklima i de to gruppene, men det er interessant å merke seg at selv om guttene var mer villige til å snakke om seg selv og egne erfaringer, så hadde jentene også utbytte av tekstene fordi de relaterte til hovedpersonen og forsøkte å finne gode løsninger for ham. I begge

gruppene leste vi fra opptakten til Mikael Niemis ungdomsroman *Bomb dem!*, en sterk og ekspressiv tekst hvor bokens jeg-forteller på et punkt skildrer hvordan det er å entre et klasserom uten hud. En av guttene hadde denne kommentaren like i etterkant av lesingen:

Det er jo forskjellig fra person til person, men i mitt tilfelle så er det slik at du føler deg så ubeskyttet... og har du ikke hud så er det så enkelt for andre å angripe spesifikt den personen. Man føler seg angrepet, man føler seg såret, man føler seg ukomfortabel, uvel med seg selv. Hvis man ikke kan gå en plass med hud på...

Her er det tydelig at deltakeren var langt inne i det vi kan kalle en estetisk

Foto: The Reader Blog

lesning av teksten. Han satte seg selv inn i hovedpersonens sted, og både gjenkjente og følte det hovedpersonen føler. Denne deltakeren likte romanen så godt at han i etterkant ba læreren om å få den lastet ned som lydbok og leste på den måten hele romanen. I følge læreren var det den første hele boken han hadde lest på mange år, og han fant på den måten tilbake til en lenge mistet leselyst, slik at han i etterkant har etterspurt flere bøker.

I den andre gruppa måtte gruppelederen gå en omvei for å få jentene til å snakke om det å føle seg hudløs. På et direkte spørsmål omkring dette ble det stille, men når hun returnerte til teksten og åpnet for samtale på grunnlag av den, fikk hun respons:

GL: Så sier han noe litt senere i teksten, at han kjenner han har fysisk vondt i kroppen men så sitter smerten egentlig i hjertet. Det er jo litt rart, kan man kjenne det fysisk hvis man har vondt i følelsene sine?

D: Ja....

GL: Det kan man kjenne på kroppen, selv om man har vondt i følelsene?

D: Ja, hvis det er det eneste han går og tenker på... så går det ut over alt....

Deltakerne i denne gruppa gikk via hovedpersonens følelser for å skildre hva teksten gjorde med dem. Rett etter en lesing fikk de spørsmål om hvordan de trodde hovedpersonen hadde det nå. "Helt jævlig", utbrøt en deltaker impulsivt. I det hele tatt er det tydelig hvor viktig og riktig det er med en tekst som leses her og nå, og at man kan dele opplevelsen av den "live" i det øyeblikket den treffer gruppa. Jane Davis hevder at denne felles opplevelsen, både å lese sammen, og en samtidig diskusjon hvor man deler egne og andres opplevelser, kan hjelpe deltakere til å finne seg et språk for å beskrive komplekse erfaringer.

Dette kan videre være en nøkkelpkomponent i utviklingen av evnen til å overvinne mentale utfordringer. Lederen av *Læseforeningen*, Mette Steenberg, hevder at shared reading endrer grensene mellom subjektet og fellesskapet og åpner for både ny felles opplevelse og ny innsikt hos den enkelte deltakeren. Både Davis og Steenbergs utsagn korresponderer godt med Antonovskys teorier om positiv helseutvikling, og

mine funn understreker at denne innsikten kan oppstå.

JA til shared reading for ungdom

Det er ikke graden av helsetematikk i tekstene som gir god helseeffekt i en shared reading-gruppe for ungdom. Det er derimot viktig at tekstene er tilpasset gruppa i vanskelighetsgrad og tematikk, og at gruppeleder er bevisst på ulike modenhetsgrad hos deltakerne for en positiv helseopptakelse for ungdom gjennom en shared reading-gruppe.

Antonovskys hevder at barn, ungdom og unge voksne er mest mottakelig for påvirkning mot positiv helseopptakelse, og det vil derfor være viktig og riktig å fokusere på disse gruppene. Jeg mener shared reading er en metode som harmonerer godt med Antonovskys prinsipper, dersom gruppeleder aksepterer at ungdommene inntar ulike leseroller på grunn av ulike modenhetsgrad og ikke presser på med for kompliserte tekster og ugjennomtrengelig språk. De tekstene som fungerte best i mitt materiale var forskjellige i både form, vanskelighetsgrad og oppbygning, men hadde det til felles at de var aktuelle, at deltakerne kunne relatere til innholdet.

Jeg vil konkludere med et stort JA til shared reading-grupper for ungdom, nettopp fordi dette kan skape en positiv helseeffekt som deltakerne kan ta med seg videre inn i voksenlivet. Det er en flott reise å få være med på, og jeg unner absolutt flere å få erfare betydningen av shared reading inn i enkeltmenneskers liv. Uansett ståsted og bakgrunn så har vi alle muligheter til å hente positiv helsegevinst ut fra noe så tilsynelatende enkelt som høytlesing og samtale.

Shared reading inn i bibliotekene

Jeg vil benytte muligheten til å slå et slag for opprettelsen av shared reading-grupper i bibliotekene i Norge, slik det i stor utstrekning gjøres både i Storbritannia og i Danmark. Mette Steenberg hevder at det er midt i bibliotekenes kjerneområde å tilby høytlesing og samtale, og at det i disse digitale høytteknologitider er bruk for noe så "low-tech" og gammeldags som møter mellom mennesker og bøker. Jeg er helt enig. La oss opprette grupper for unge, gamle, demente, ensomme, psykisk syke eller bare en miks av alle disse tingene. Det er jo det biblioteket består av, ulike mennesker som på forskjellige vis søker å oppleve det litterære rommet. Og

Den amerikansk-israelske sosiologen Aaron Antonovsky hadde fokus på hva som holder mennesker friske heller enn hva som gjør oss syke. Hans "salutogene" tilnærming handler om hva som beveger oss i retning god helse, og artikkelforfatteren ser skjønnlitteraturen som en ressurs i den sammenheng.

ingenting er vel bedre enn å få lov til å lese høyt og samtidig vite at dette faktisk styrker vår mentale helse.

Referanser

- Antonovsky, Aaron (2012). *Helsens mysterium. Den salutogene modellen*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Davis, Jane (2009). Enjoying and enduring: groups reading aloud for wellbeing. *The Lancet*, vol. 373. Hentet fra: (Se lenke i nettpubliserings av denne artikkelen på bibforb.no, red.anm.)
- Larsen, Ellen Berg (2017 in print). *Lesing "live" – møter mellom ungdom og litteratur*. Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Niemi, Mikael (2012). *Bomb dem!*. Oslo: Cappelen Damm.
- Skomsvoll, Kjersti Annesdatter (2012). *Monstermenneske*. Oslo: Oktober.
- Steenberg, Mette (2011). "Shared reading": Old technology in the era of new digital media. *Scandinavian Library Quarterly*, vol. 44. Hentet fra: (Se lenke i nettpubliserings av denne artikkelen på bibforb.no, red.anm.)
- Steenberg, Mette (2014). *Læsning som Mental sundhed*. Aarhus universitet. Afdeling for depression og angst. Hentet fra: (Se lenke i nettpubliserings av denne artikkelen på bibforb.no, red.anm.) ■

- 1. - 2. juni arrangerte bibliotekarutdanninga ved HiOA Kunnskapsorganisasjonsdagene 2017.
- Professor R. David Lankes fra University of South Carolina var en av årets foredragsholdere.
- Han har skrevet flere prisvinnende bøker som tematiserer bibliotekarens kompetanse.
- "The new librarian field guide» er hans nyeste bok.

Professor R. David Lankes på årets KORGDager:

Gjør verden til et bedre sted!

Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag (ABI) arrangerte også i år spennende KORGDager for ansatte i bibliotek, arkiv og andre informasjonsvirksomheter. Hovedforedraget denne gang var "Librarianship is a Technical Profession", holdt av professor R. David Lankes fra University of South Carolina, School of Library and Information Science.

Tekst:
Aud Gjersdal, frilansjournalist

Et av spørsmålene han stilte, var hvilken teknisk ekspertise bibliotekarer bør ha. For å kunne svare på dette, må en ifølge Lankes først si hva en bibliotekar er.

Definisjon av "bibliotekar"

En mulig definisjon er at en bibliotekar, det er en person som jobber i bibliotek.

– Dette er problematisk ved at mange

bibliotekarer ikke jobber i bibliotek. Så er det mange som jobber i bibliotek, som ikke er bibliotekarer, sier Lankes og forkaster denne definisjonen, mens han peker på neste mulighet, som er å definere ut fra en humanistisk tradisjon. Bibliotekaren her er en kurator av samlinger, og de søker standarder for å velge og organisere dokumenter. Alternativt kan vi ta utgangspunkt i en mer moderne informasjonstradisjon, der bibliotekaren er en slags "super informasjonsbehandler", som har kompetanse på å navigere data og informasjon for å møte brukerens behov.

– Problemet med disse to tradisjonene er at de bare er tradisjoner, og bygger mer på perspektiver og nostalgi, enn å være gjennomførbare, sier han og påpeker behovet for et pragmatisk rammeverk som tar det beste fra disse synspunktene. Et slikt finner vi i "New librarianship", der profesjonen defineres ut fra tre elementer: Oppdrag, metoder og verdier. Dette dreier seg om den innvirkning en bibliotekar søker, de midler som brukes for å oppnå dette, og det

etiske rammeverk det skjer innenfor. Vi skal nå se hvordan disse elementene til sammen definerer profesjonen.

Bibliotekarens oppdrag

– Oppdraget til bibliotekarer er å forbedre samfunnet gjennom å tilrettelegge for kunnskapsutvikling i sine samfunn. Bibliotekarer forsøker å hjelpe sine egne samfunn i å gjøre beslutningene smartere, sier Lankes, og understreker at oppdraget ikke er å gi tilgang til dokumenter, men å fremme læring og kunnskap, og slik forbedre andres prestasjoner. Kunnskap er ikke en bok eller en bitstrøm. Det er en menneskelig forståelse av verden, og kan ikke skrives ned, kopieres eller overføres intakt. Vi gjør samfunnet vi tjener smartere ved å fremme konversasjon.

– Hvorfor konversasjon? Fordi det er slik vi lærer, og dette er basert på moderne læringsteori. Når vi lærer er vi konstant involvert i konversasjoner, med en lærer, venn, ekspert, og oftest – med oss selv. Vi har ofte konversasjoner med oss selv. Denne interne dialogen

– Oppdraget til bibliotekarer er å forbedre samfunnet gjennom å tilrettelegge for kunnskapsutvikling i sine samfunn, å hjelpe sine egne samfunn i å gjøre beslutningene smartere, sier Lankes. Han understreker at oppdraget ikke er å gi tilgang til dokumenter, men å fremme læring og kunnskap. (Foto: Jeremy Hill)

er din jobb, sier Lankes. Oppdraget til bibliotekaren er altså å hjelpe samfunnet gjennom læring og kunnskap, men dette er ikke unikt for oss. Også lærere og Google kan sies å gjøre det samme. Vi trenger dermed enda et element i resonnetet, nemlig de metoder som brukes for å oppnå læring.

Fire metoder for læring

Vi kan tilrettelegge for læring gjennom konversasjon på fire måter. Det er å gi tilgang til dokumenter og data, men også andre mennesker. Biblioteket knytter sammen mennesker i samfunnet. Når vi skal bidra til læring, må vi bort fra ideen om at kunnskap kan overføres, og heller tenke at vi deltar i en prosess, slik at bibliotekaren må bygge relasjoner med brukeren:

– Hei, hva arbeider du med? Hva er du interessert i idag?, eksemplifiserer Lankes.

Når brukeren trenger tilgang, bidrar vi med den nødvendige kunnskap og trening, for eksempel om søking og hvordan de kan bruke systemet og teknologien.

Biblioteket gir også en fysisk eller digital plass, designet for ulike typer av læring.

– Et bibliotek skal være en trygg plass å få tilgang til farlige ideer, sier han og understreker at dette må skapes gjennom aktivt samfunnsengasjement og ved at brukerne føler seg velkommen uavhengig av for eksempel etnisitet og sosio-økonomisk klasse. Og, til slutt, er motivasjon metode nummer fire.

Men oppdrag og metoder er fortsatt ikke nok til å definere profesjonen, for også Google kan si dette. Vi trenger et tredje og siste element, som er hvilke verdier som er inkorporert i vår samhandling med samfunnet.

Profesjonens verdier

Profesjonens verdier er de verdier vi følger i vår samhandling med samfunnet, og har vokst frem over flere århundres praksis. Lankes lister opp seks viktige verdier:

- Service
- Læring
- Respekt for forskjellighet

- Åpenhet
- Intellektuell ærlighet
- Intellektuell frihet og trygghet

Nøytralitet og upartiskhet er ikke blant våre verdier, for objektivitet er ikke mulig. Vi kan heller ifølge Lankes tilføye en generell tilslutning til rasjonalitet og etterlysning av bevis. Ut fra alt dette, kan vi besvare spørsmålet om hvilken teknisk kompetanse bibliotekarer bør ha.

Teknisk kompetanse

– En av kompetansene bibliotekarer må ha er å forstå begrepet "omskapende sosialt engasjement". Dette betyr at vi er her for å gjøre verden til et bedre sted, understreker Lankes og forteller videre at bibliotekarer må forstå hva det betyr å forbedre. Det er å ha en visjon av hva "bedre" betyr, kunne forhandle med samfunnet om dette og kunne arbeide for at visjonene realiseres. Lankes vender så tilbake til det innledende spørsmålet, nemlig hvilken teknisk kompetanse bibliotekarer bør ha. For det første forandrer det vi trenger å ►

- ▶ vite om teknologi seg hele tiden, og vi må være villige til å ikke bare lære på nytt, men å også gjøre dette sammen med samfunnet.

For det andre, må bibliotekarer kunne bygge og støtte en plattform for online tilgang, kunnskap, miljø og motivering.

Dette innebærer at bibliotekarer må kunne utdanne brukere. Ikke i dokumentenes innhold, men hvordan finne dem, og f.eks hvilke opphavsrettslige regler som gjelder. Kompetanse på utdannings-teknologi blir nødvendig. Bibliotekarer trenger også kompetanse på informasjons- og teknologipolicy, med blant annet regler for akseptabel bruk. Internett er et sosialt sted, selv om biblioteket ofte betraktes som et stille sted:

– Folk har i økende grad tatt i bruk sosiale nettverk som Twitter og Facebook, og bruker sosiale mekanismer for søk, der de ser etter andre som kan hjelpe dem å identifisere hva som er viktig. Hva med bibliotekenes websider, kan brukerne finne hva andre synes er en god bok, kan de finne anmeldelser, kan de ha en

” Mens vi tidligere gransket databaser med fokus på boolske søk og søking etter kjente dokumenter, må vi i dag vurdere hvordan teknologi påvirker samfunnets privatliv, muliggjør transparens og støtter intellektuell frihet. ”

konversasjon online, kan de lære online sammen? spør Lankes og understreker at vi også må evaluere teknologien ut fra egne verdier.

– Mens vi tidligere gransket databaser med fokus på boolske søk og søking etter kjente dokumenter, må vi i dag vurdere hvordan teknologi påvirker samfunnets privatliv, muliggjør transparens og støtter intellektuell frihet, sier han. Lankes påpeker at vi ikke lenger vet hva som er i databasene, hvilke data som samles om brukerne, hvordan disse deles og

hvilken teknologi vi tar i bruk. Bibliotek i USA har for eksempel tatt i bruk Adobes e-bokleser, uten å forstå at Adobe sendte data over internett om hvem som leste hva, på hvilken side, og hvor lenge. Vi trenger tekniske kompetanser for å holde orden på dette.

– Hva bør vi overlate til andre? Å bygge, programmere og installere. Vår jobb er bruken, hvordan vi bruker alt dette for å oppnå en forandring, avslutter Lankes. ■

Vi vet ikke lenger hva som er i databasene, hvilke data som samles om brukerne, hvordan disse deles og hvilken teknologi vi tar i bruk, påpeker Lankes. Han nevner som eksempel at bibliotek i USA har tatt i bruk Adobes e-bokleser, uten å forstå at Adobe sendte data over internett om hvem som leste hva, på hvilken side, og hvor lenge. Lankes legger vekt på at vi trenger tekniske kompetanser for å holde orden på dette. (Foto: Jeremy Hill)

Digitale Hyller

Bibliotek

Her er du.

Utstilling

Gir mulighet til å lage digitale utstillinger. «Insekter» er tema for denne utstillingen.

Klikk her

Berøringsskjerm gjør løsningen spesielt godt egnet til selvbetjente- og Meråpne bibliotek.

Gjerdrum bibliotek

Insekter

Introduksjon til emnet ⓘ

Intro

Les mer om utstillingstemaet.

Bøker

Utvalg innenfor utstillingstemaet. Det er god integrasjon mellom det fysiske og digitale bibliotek. Løsningen er integrert med BiblioFil.

m Insekter Fantasy Snø Hage

esbo Storbyferie Dikt

Tema

Flere utstillingstema.

INLEAD

BIBLIOTEK
SYSTEMER

Forbundsleders beretning til landsstyret

Til landsstyrets møte 14.-15. juni 2017 la Bibliotekarforbundets leder Margunn Haugland fram beretning for perioden 14. november 2016 – 30. mai 2017.

En vesentlig del av BFs arbeid siden forrige landsstyremøte har vært preget av endringer i personalet i BFs sekretariat, skifte av hovedorganisasjon samt forberedelse og gjennomføring av mellomoppgjøret 2017. I beretningen kommer jeg inn på dette, samt andre sider ved organisasjonen, tariff og politikk.

Organisasjon

Skifte av hovedorganisasjon

Bibliotekarforbundet avholdt for første gang i BFs historie ekstraordinært landsmøte 14. november 2016. Det var en sak på programmet: Skifte av hovedorganisasjon. De 60 delegatene vedtok enstemmig:

1. Bibliotekarforbundet søker om medlemskap i Unio med virkning fra 1.1.2018.
2. Bibliotekarforbundet melder seg ut av YS med virkning fra 1.1.2018.
3. Forbundsstyret forhandler om nye forsikringsordninger for BFs medlemmer fra 1.1.2018.

Fra det ekstraordinære BF-landsmøtet i november 2016, som enstemmig vedtok å ta BF fra YS til Unio. (Foto: Embret Rognerød)

Fra Bibliotekarforbundets forhandlingskurs i mai 2017. (Foto: BF)

Et enstemmig representantskap i Unio vedtok 7. desember 2016 å ta opp Bibliotekarforbundet som nytt medlemsforbund fra 1. januar 2018.

I hele 2017 er BF fremdeles formelt medlem av YS, men uten å kunne delta i noen YS-organer. Til gjengjeld har Unio allerede fra 1. januar 2017 regnet BF som en del av Unio-fellesskapet, og BF er hospitanter i Unio fram til vi er formelt medlem. Det betyr at BFs forbundsleder deltar på styremøtene i Unio, og at BF er representert i Unios tariffutvalg i de ulike sektorene. I tillegg har Unio flere arbeidsgrupper på ulike temaer hvor BFs sekretariat medvirker, blant annet deltar Kieth L. Andersen i arbeidsgrupper om digitalisering og om høyere utdanning og forskning, mens Hege B. Johnsen deltar i arbeidsgrupper om likestilling og IA-arbeid.

Unio har vært opptatt av at BF skal føle seg velkommen inn i Unio-familien, og at BF skal bidra i ulike fora. BF har, i tillegg til å delta i Unios organer sentralt, blitt invitert inn i regionale Unio-nettverk i flere fylker. I tillegg har BFs medlemmer kunnet delta på konferanser og seminarer i Unios regi.

Når det gjelder medlemsfordeler kan BFs medlemmer benytte YS medlemsfordeler gjennom hele 2017, inklusiv

forsikringsordninger i Gjensidige. Fra 2018 vil det skje endringer i medlemsfordelene BF-medlemmer kan benytte, både når det gjelder forsikringstilbud og andre fordeler.

Forbundsstyret har nedsatt et eget utvalg med representanter fra organisasjonen og sekretariatet som jobber med nye medlemsfordeler inklusiv ny forsikringsordning. BF er i slutfasen av prosessen og holder på med å få de siste detaljene på plass. BF vil blant annet etablere et eget forsikringskontor, BF Forsikring, i samarbeid med Bafo forsikringsmegling.

Fylkeslagene

Fylkeslagenes årsmøter ble arrangert i tidsrommet januar til og med mars. De fleste fylkeslagene arrangerer få faste medlemsmøter utenom årsmøtene (og evt. kick-off).

Forbundsstyret har ønsket å ha en tettere oppfølging av fylkeslagsledere ved at de ulike fylkeslagene er fordelt mellom forbundsstyremedlemmene. Forbundsstyremedlemmene skal stille seg til disposisjon som samtalepartner når fylkeslagsleder har behov for det, holde seg orientert om aktiviteten og holde kontakt med fylkeslagsledere når det er naturlig, men minst en gang i året.

Gjennom denne kontakten er forbundsstyret blitt kjent med at enkelte fylkeslag sliter med å engasjere medlemmene, både til å ta verv og til å delta på møter.

Kurs

BF har de siste årene fokusert på å avholde flere kurs for forbundets medlemmer for å øke kompetansen blant tillitsvalgte og medlemmer i BF.

BFs andre tillitsvalgtkonferanse ble avholdt i november 2016 etter ekstraordinært landsmøte og samlet over 60 tillitsvalgte. Konferansen hadde «Omstilling, reformer og nye arbeidsoppgaver» som tema, og BF har fått gode tilbakemeldinger på konferansen.

I beretningsperioden har det også vært avholdt kurs i retorikk, forhandlerkurs, grunnkurs, kurs for fylkeslagstyrene, plasstillitsvalgtkurs for Kulturetaten i Oslo, samt jobbsøkerkurs for studenter i både Oslo og Tromsø.

Sekretariatet

BFs sekretariat har siden forrige landsstyremøte hatt store endringer i personalet. Embret Rognerød sluttet 15. november 2016, Monica Deildok sluttet 31. desember og Kari Lifjell ble pensjonist 1. februar.

Hege B. Johnsen og Kieth L. Andersen er ansatt som nye rådgivere i sekretariatet, med arbeidsoppgaver knyttet opp mot lønn, tariff og arbeidsliv. Begge rådgiverne var på plass fra årsskiftet. I tillegg er Cecilia Bruce blitt fast ansatt som kontormedarbeider i en deltidsstilling.

Landsmøteforberedelser

Forberedelsene til høstens landsmøte er i gang. Det arbeides med forslag til målprogram, budsjett, vedtektsendringer og andre landsmøtesaker. Landsmøtet avholdes 23. og 24. november 2017 på Scandic Oslo Airport hotell på Gardermoen.

Politikk

Innspill til stortingsmelding om integrering

I februar 2016 sendte BF et innspill til Stortingsmeldingen om integrering. Vi pekte her på bibliotekenes og bibliotekarenes bidrag til integrering. De ansatte på norske folkebibliotek gjør en betydelig innsats for å forberede flyktninger og asylsøkere på det nor-

ske samfunns- og arbeidslivet. Og vi ba om at det ble gitt prosjektmidler til integrering. I januar meldte Kulturdepartementet at de har bevilget tre millioner kroner til Nasjonalbiblioteket, øremerket integreringsarbeid i folkebibliotekene. BF er glad for nyheten, som er i tråd med de innspillene vi hadde til fjorårets integreringsmelding.

Kultur for kvalitet i høyere utdanning

I slutten av januar la kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen fram Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning. BF var fornøyd med at regjeringen har som mål å satse på kvalitet i høyere utdanning. Meldingen inneholder flere tiltak som skal bidra til bedre undervisningskvalitet og bedre kvalitet og relevans i studieprogrammene. BF stilte seg imidlertid undrende til at bibliotek og bibliotekenes betydning for utdanningskvalitet overhodet ikke var nevnt i meldingen.

Bibliotekarforbundet deltok derfor 15. mars på høringa om Stortingsmeldingen. Budskapet var klart: Bibliotekene bidrar til å minske frafall, de er grunnleggende for kvalitet i UH-sektoren, og bibliotekrommet utgjør en daglig ramme for studiekvalitet. Og bibliotekarene har en sentral funksjon da deres kompetanse bidrar til kvalitet både i undervisningen og i forskningen.

Skolebibliotek

I beretningsperioden har det vært fokus på skolebibliotek.

BF sendte i januar brev sammen med 10 andre organisasjoner til kunnskapsministeren hvor en påpekte at skolebibliotek ikke har den rollen i skolen som Stortinget ønsker, og en ba ministeren vurdere hvordan en styrking av skolebibliotekene kan gjøres.

I slutten av mars la Regjeringen fram Meld. St. 21 (2016–2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen. Regjeringen har omtalt skolebibliotek i positive vendinger i meldingen, men lite som er forpliktende.

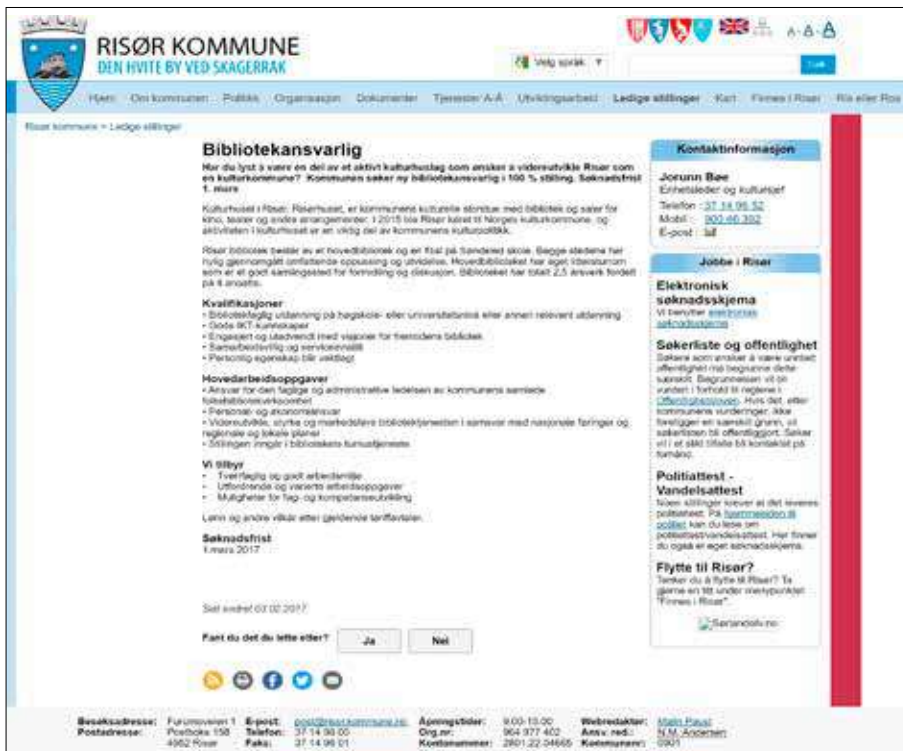
4. mai deltok BF på høringen til Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i forbindelse med behandling av meldingen. BF poengterte viktigheten av velutvikla, velfungerende skolebibliotek med kvalifiserte og motiverte bibliotekansatte. Det leder blant annet til gode og entusiastiske lesere, informasjonskompetente elever og et kvalitativt godt samarbeid mellom lærere og bibliotekarer.

BF hadde forslag til flere konkrete tiltak for å styrke skolebibliotekene og sikre dem en viktig rolle i elevenes opplæring: innføring av en standard for hva et skolebibliotek minimum skal tilby, flere studieplasser for å sikre den bibliotekfaglige kompetansen, lovfesting av tverrfaglig samarbeid mellom folkebibliotek og skolebibliotek, statlige stimuleringsmidler til å styrke kompetansen og bemanningen i skolebibliotekene samt styrking av skolebibliotekene med leselyst-tilskudd.

BF jobber nå med høringssvaret til forslaget til ny generell del av læreplan- ▶

BF og flere andre organisasjoner etter å ha framsnakket skolebibliotek under høring i Stortinget om regjeringens Lærelyst-melding. (Foto: Erling Bergan)

BF reagerte på Risør kommunes utlysning av biblioteksjefstilling som "biblioteksansvarlig" med åpning for "annen relevant utdanning" i februar 2017.

▶ verket for grunnopplæringen. Høringsfrist er 12. juni 2017.

Veiledende etiske retningslinjer for biblioteksansatte

Disse ble vedtatt i 2007 som resultat av et samarbeid mellom Norsk fagbibliotekforening, Forskerforbundets bibliotekforening, Rådet for biblioteksansatte i Fagforbundet, Kulturforbundet i KFO, Norsk Tjenestemannslag, Skolebibliotekarforeningen i Norge, Bibliotekarforbundet og Norsk Bibliotekforening. Bibliotekparaplyen har tatt initiativ til å se på om det er behov for revidering, og har nedsatt en egen arbeidsgruppe hvor BF deltar.

Biblioteksjefstillinger

BF jobber mye med ulike temaer knyttet til biblioteksjefstillinger i kommunal sektor enten det gjelder hvilken kompetanse det settes som krav, fullmakter, vakanser og deltidsstillinger. Fylkeslag, tillitsvalgte og medlemmer er flinke til følge med på at kommunenes biblioteksjefutlysninger. BF kan derfor reagere overfor kommunene når de ikke følger lovverket når det gjelder kompetanse eller lyser stillingen som en deltidsstilling.

I det siste har BF blant annet reagert

på at Risør kommune lyste ut biblioteksjefstillingen som «biblioteksansvarlig» og åpnet opp for «annen relevant utdanning» som kompetansekrav. BF har også reagert på at biblioteksjefstillingen i Oslo ikke er lyst ut etter at forrige biblioteksjef sluttet sommeren 2016.

Lønn og tariff

Arbeidstid

BF har gjennom flere år arbeidet med å få på plass en arbeidstidsavtale ved Deichmanske bibliotek i Oslo. Stridens kjerne er tolkning om hva den ordinære arbeidstiden skal være og hvor mange dager i en uke de ansatte skal jobbe. I vår er vi endelig blitt enige med Oslo kommune om hvordan prinsippene for arbeidsplanen ved Deichmanske bibliotek skal være. Fagforeningene har blant annet fått gjennomslag for 5 dagers uke. I tillegg skal alle i vaktplan skal jobbe hver fjerde lørdag, og 2 søndager i året.

Det er ikke bare ved Deichmanske bibliotek det jobbes med å få på plass avtaler omkring arbeidstid. BF får ofte henvendelser som gjelder arbeidstid. I det siste har henvendelsene ofte vært i forbindelse med arrangement på bibliotekene, og hvordan en skal ordne arbeidstiden i den forbindelse.

Statlig tariffutvalg

Forbundsstyret har vedtatt å opprette tariffutvalg for statlig sektor. Utvalget er sammensatt slik at utvalget samlet er i besittelse av erfaring fra ulike typer arbeidsområder i statlig sektor. Utvalget består av 3 medlemmer fra UH-sektoren, 1 medlem i staten utenfor UH-sektoren, 1 medlem fra forbundsstyret og 1 medlem fra sekretariatet.

Tariffutvalget skal ha til oppgave:

- Å foreslå en lønnspolitikk for medlemmer ansatt i staten, basert på det statlige lønssystem og BF's forhandlingsposisjon.
- Å foreslå en lønnstrategi for medlemmer ansatt i staten.
- Årlig å innstille til forbundsstyret, hvilke krav som BF bør fremme i forbindelse med mellom- og hovedoppgjør.
- Å bidra til å iverksette vervetiltak i statlig sektor i samarbeid med sekretariatet.
- Å drøfte og gi innspill til de sentrale forhandlinger om nytt statlig lønssystem

Mellomoppgjøret 2017

2017 er et mellomoppgjørsår, og forventningene til årets oppgjør var nøkterne. I kommunal sektor var også mye av lønnsveksten avtalt under fjorårets hovedoppgjør.

Etter mange års strid om arbeidstidsavtale ved Deichman, kom BF denne våren til enighet med Oslo kommune. Her fra nåværende hovedbibliotek på Hammersborg. (Foto: Erling Bergan)

- Det er valg til Stortinget 11. september 2017.
- Etter åtte år med rødgrønt flertall og fire år med blåblått+ er det duket for spenning om hvilke nye konstellasjoner som kan komme.
- Vi har sett på bibliotekpolitikken til hvert enkelt parti som stiller til valg, slik det framgår av partiprogrammene.
- For noen vil dette sikkert inneholde noen overraskelser.

Før Stortingsvalget i september:

Hva sier partiprogrammene om bibliotek?

Det ser ut som de alle - mer eller mindre - er på parti med oss, på ulike måter. Bibliotek er noe som politiske partier omtaler i positive vendinger. Men før høstens stortingsvalg er ikke alle partiprogrammene like konkrete.

Tekst:
Erling Bergan

Vi har gått gjennom programmene til alle de politiske partiene man kan stemme på ved høstens stortingsvalg. Vi har sett på hva de sier spesifikt om bibliotek.

Det er selvfølgelig andre politiske faktorer som er svært viktig for utviklingen av bibliotek, ikke minst de økonomiske rammene som ligger i overføringer til kommuner, fylkeskommuner, universitet og høyskoler. Men hvordan slike rammer slår ut lokalt er vanskelig å lese ut av sentrale partiprogram, selv om større overføringer generelt gir bedre muligheter også for lokale bibliotekbudsjett.

Men i denne omgang ser vi altså ikke på overføringene, men kun på hva partiene sier spesielt om bibliotek. Det gjelder altså partiprogrammene for perioden 2017-2021. Vi tar de 15 partiene i alfabetisk rekkefølge, fra Arbeiderpartiet til Venstre.

Arbeiderpartiet:

I kapittelet «Kultur» heter det at Arbeiderpartiet vil:

Bidra til at bibliotekene blir sterkere og åpnere møteplasser.

I Aps partiprogram fra perioden vi nå går ut av, het det også at «Bibliotekene skal bli enda viktigere kulturelle informasjons-, kunnskaps- og kultursentre enn de er i dag. Bibliotek tjenester skal være gratis.». Dette punktet er altså ikke med lenger.

De kristne:

I programmet for partiet De Kristne heter det at de vil:

Sette fart på digitalisering av alle offentlige arkiv, bibliotek og museer.

Demokratene:

Partiet Demokratene har i sitt partiprogram en nøyaktig avskrift av teksten i Fremskrittspartiets program, inkludert handlingspunktet. De har i tillegg beholdt handlingspunktet fra FrPs program for 2013-2017, et punkt FrP selv har fjernet.

I tillegg har dette partiet med at

Demokratene vil sette fart på digitalisering av alle offentlige arkiv, bibliotek og museer.

Fremskrittspartiet:

FrP har en fyldig tekst om bibliotek, sammenlignet med mange andre partier. Teksten er for øvrig identisk med det som sto i partiprogrammet i inneværende stortingsperiode:

Arkiv, bibliotek og museer er viktige kilder til kunnskap. I et kunnskapssamfunn som vårt, er tilgang på informasjon av avgjørende betydning, og offentlige samlinger har gjennom mange år vært viktige bidragsyttere. I dagens samfunn hvor Internett er i ferd med å bli den dominerende kunnskapsbase, er det viktig at samlingene har evne til å omstille seg.

Fremskrittspartiet er opptatt av at bibliotektenester skal være gratis. Alle skal ha anledning til å benytte bibliotekets tjenester. Skolebibliotekene er en viktig kunnskapsarena, derfor mener FrP at gode skolebibliotek er en viktig faktor for å oppnå elevenes læringsmål.

Vi mener bibliotekenes kjernevirksomhet må styrkes, men at aktiviteter med rene underholdningstilbud som konkurrerer med privat næringsliv, med fordel kan reduseres. Dette gjelder blant annet utlån av dataspill, cd, dvd osv.

Når programmet kommer til handlingspunktene, heter det at Fremskrittspartiet vil:

at institusjonene skal kommunisere med folk og låne ut innhold over Internett samt ta i bruk flere distribusjonsmåter.

(I innværende periode het det i tillegg «at samlingene digitaliseres for å sikre innholdet for ettertiden og for å øke publikumstilgjengeligheten». Men dette er altså ikke med lenger.)

Helsepartiet:

I det nystiftede partiets program heter det at Helsepartiet vil:

Jobbe for å få bibliotekene til å være kulturarenaer i alle kommuner.

Beholde innkjøpsordningen for litteratur og la bibliotekene selv bestemme hva de vil ta inn. Styrking av de digitale plattformer i litteraturen.

Helsepartiets program viderebringer også følgende informasjon:

Ifølge kartlegging er fastlegeordningen den offentlige tjenesten befolkningen er nest mest tilfreds med i Norge. Etter bibliotekene.

Høyre:

I partiprogrammet for 2017-2021, under kapittelet «Et fritt og levende kunst- og kulturliv» heter det at Høyre vil:

Videreutvikle folkebibliotekenes rolle som kunnskapsinstitusjon, kulturformidler og møteplass.

Beholde innkjøpsordningen for litteratur, men gi folkebibliotekene større innkjøpsfrihet.

Sørge for ytterligere digitalt tilbud gjennom folkebibliotekene.

Og under kapittelet «Digitalisering av offentlig sektor» heter det at Høyre vil:

Styrke den digitale kompetansen i grupper som har lav digital deltagelse ved å bruke bibliotekene som læringsarenaer samt frivillige organisasjoner og næringsliv.

I Høyres partiprogram fra perioden vi nå går ut av, het det også at Høyre ville «forberede bibliotekene på en digital hverdag, og sikre fortsatt gratis utlån av litteratur». Dette punktet er altså ikke med lenger.

Kristelig Folkeparti:

Under kapittelet «Mangfoldig kulturliv» heter det i KrFs program:

Kulturinstitusjonene er viktige møtepunkter og fungerer som det moderne samfunns grendehus. Det gjøres et viktig arbeid i lokalsamfunnene, spesielt av frivillige. For et fortsatt godt tilbud er det avgjørende at vi styrker det lokale kulturlivet og institusjoner som for eksempel kulturskolen, den kulturelle spaserstokken og -skolesekken og folkebibliotekene. Disse har i liten grad fått del i de siste årenes generelle økning av kulturmidler, samtidig som de har blitt ilagt nye oppgaver og forventninger.

I underkapittelet «Nasjonale mål for kulturpolitikken» heter det:

KrF ønsker en kulturskole for alle, satsing på å åpne bibliotek som viktige kulturarenaer og møteplasser der folk bor, samt

blomstrende kulturaktivitet og frivillig innsats blant annet i korps og kor. Dette forutsetter en større oppmerksomhet og mer penger også fra statlig hold. Disse midlene bør særlig rettes inn mot tiltak som:

- folkebibliotekene
- kulturskolene
- innføring av en dirigentlønnsordning
- øvings- og fremføringsmuligheter i det lokale kulturlivet

I handlingspunktene under dette heter det at KrF vil:

ha et lokalt kulturløft med satsing på folkebibliotek, skolebibliotek, kulturskoler og frivillig kulturaktivitet.

I kapittelet «Integrering og inkludering i fellesskapet» heter det:

Det er viktig å ivareta felles arenaer og samlingspunkter som det kommunale biblioteket og bruke det aktivt i integreringsarbeidet.

Kystpartiet:

I Kystpartiets program står det ingenting om bibliotek.

Miljøpartiet De Grønne:

I kapittelet «Medier og offentlighet» står det at MDG vil:

Støtte bibliotek og andre offentlige enheter i arbeid spesielt rettet mot barn, eldre, folk med lavere utdanning og minoritetsspråklige.

I kapittelet «Et digitalt Norge» står det at MDG vil:

Styrke den digitale satsingen til biblioteker og gi dem ressurser til å bli kompetansesentre for de som trenger hjelp til å bruke eller lære seg nettbaserte tjenester.

Sikre tilgang til digitale bøker, tidsskrift og lignende gjennom nasjonale lisenser.

I kapittelet «Kunst og opplevelser» står det at MDG vil:

Styrke folkebibliotekene som samlingssted for kulturelle aktiviteter og utlån av ▶

► kulturprodukter ved å gjennomføre et nasjonalt bibliotekløft.

I kapitlene «Livskvalitet fremfor økt forbruk» og «Ressurser i kretsløp» inngår bibliotekdrift som modell for annen virksomhet, når MDG vil:

Gi økonomiske insentiver til dele-, utleie- og utlånsordninger etter modell av dagens bildeleringer og biblioteker.

Pensjonistpartiet:

I Pensjonistpartiets program står det ingenting om bibliotek

Piratpartiet:

I Piratpartiets program heter det i kapitlet «Kunnskap og kultur» at Piratpartiet vil konkret:

Gi Nasjonalbiblioteket økt støtte til digitalisering av eldre aviser, tidsskrifter og andre publikasjoner, slik at de raskt blir lettere tilgjengelig for offentligheten enn i dag.

I «Piratkodeksen» heter det for øvrig at:

Tilgang til informasjon, utdanning, kunnskap og vitenskapelig forskning må være ubegrenset. Pirater støtter fri deling av kultur og fri programvare.

Rødt:

I Rødts partiprogram heter det i kapitlet «Bolligpolitikk»:

Infrastruktur og offentlige tilbud som skoler, idrettsanlegg og biblioteker, skal være på plass før innflytting i nye boligområder. Rødt er mot utbyggingsavtaler som gjør at infrastruktur og offentlige tilbud i siste instans bekostes av beboerne i strøket det gjelder.

I kapitlet «Kultur, idrett og media» heter det at:

Rødt vil styrke den offentlige støtten av kulturen ved å arbeide for å:

Styrke bibliotekenes kvalitet med øremerkede midler

- Tegneserier skal fortsatt ha sin egen innkjøpsordning gjennom Norsk kulturråd.
- Forsvare bokavtalen, lik pris for bøker over hele landet.
- Bruke statlige midler til å ruste opp lokalbibliotekene som garanterer lik kvalitet i alle kommuner.

I kapitlet «Bevare kulturarven» er to handlingspunkter direkte relatert til bibliotek:

Alle folkebibliotek i Norge skal gi samme tilgang til digitale tjenester til sine brukere. Det må på plass en statlig innkjøpsordning for e-bøker til fordeling blant alle folkebibliotek. Denne ordningen skal også omfatte lydbøker. Det må finnes allmenne støtteordninger for digitalisering av lokalhistorisk materiale og for oppgradering av systemer slik at automatisert utlån/innlevering og digital administrasjon av utlån kan være tilgjengelig over hele landet.

Alle folkebiblioteker og filialer i Norge skal tilby gratis tilgang til internett og datamaskiner med relevant programvare for sine brukere. Det bør være en nasjonal minimumsstandard for IT til publikum for å sikre at også små filialer i distriktene gir et godt tilbud. Denne standarden må følges opp med statlige øremerkede midler for å hindre at området blir en salderingspost i kommuneøkonomien.

Rødt har på sitt landsstyremøte 21. mai 2017 i tillegg vedtatt en egen resolusjon om bibliotek:

De offentlige bibliotekene i Norge er institusjoner som har stor betydning for lokalsamfunnene. Alle som ønsker det kan besøke og bruke biblioteket gratis, og folke- og skolebibliotek har mange roller. De er knutepunkt for informasjon, verktøy for læring, rom for å skape, oppleve og bevare kultur og en viktig faktor i integrering og sosial utjevning.

Men både folke- og skolebibliotek sliter med følgene av trang kommuneøkonomi. Spesielt skolebibliotekene blir en salderingspost når kronene ikke strekker til. Skolebibliotekene har de senere årene fått reduserte åpningstider og personalressurser. Mange har også for lite penger til innkjøp av nye bøker, og sliter med å holde samlingen relevant. Kutt i budsjettene rammer også

folkebibliotek og fylkesbibliotek. Filialer, bokbåt- og bokbusstjenester trues av nedlegging eller reduksjon i tilbudet.

Bibliotekene er henvist til å søke om prosjektmidler for å oppdatere og utvikle virksomheten sin. Dette er bra når man får støtte, men fører til manglende forutsigbarhet for de ansatte, mye tid på søknadsskriving og større forskjeller mellom bibliotekene på nasjonal basis. Satsing på store kulturhus i kommunesentra kan også svekke tilbudet i andre deler av kommunen.

Innkjøpsordningene for litteratur er viktige for folkebibliotekenes tilbud. Regjeringen har i de senere år svekket disse ordningene gjennom reduksjon av midler til Kulturrådet, noe som fører til enda større press på bibliotekenes budsjetter.

Rødt vil ha et nasjonalt bibliotektilbud som har lik kvalitet over hele landet. Kommunene må ha mulighet til å sikre innbyggerne god tilgang på bibliotek-tjenester. I den nåværende kommuneøkonomiske situasjonen vil dette kreve nasjonale retningslinjer fulgt opp av øremerkede midler fra staten.

Vi vil også reversere kuttene i innkjøpsordningene for litteratur og styrke ordningene for sakprosa, sakprosa til barn og unge og tegneserier. På sikt bør også skolebibliotek få fullverdig del i innkjøpsordningene for barn og unge.

Det er spesielt viktig at skolebibliotekene styrkes. Her stiller vi oss bak kravene til Aksjon Skolebibliotek og brevet som 11 organisasjoner og fagforbund overleverte til kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen i januar 2017. I tillegg til krav om bibliotekfaglig kompetanse, egnede lokaler og åpningstider og relevant boksamling vil man at skolebibliotekene tas inn i skolenes pedagogiske planverk, at anbefalingene som ble gitt i «Evaluering av program for skolebibliotek 2009-2013» følges opp og at det må føres tilsyn med at skoleeierne gir elevene tilgang til tilrettelagte skolebibliotek.

Å styrke bibliotekene bedrer folks tilgang på informasjon, litteratur og kultur, noe som igjen styrker oss som samfunn. Gratisprinsippet og fri tilgang til offentlig informasjon er nøkkelfaktorer for å opprettholde det moderne norske demokratiet. Rødt vil ha levende og gode folke- og skolebibliotek over hele Norge!

Senterpartiet:

I kapittelet «Utdanning og forskning» heter det at Senterpartiet vil:

Styrke skolebibliotekene i samarbeid med de kommunale folkebibliotekene.

I kapittelet «Kultur og idrett» heter det:

Senterpartiet er stolt av at Kulturløftet innebar en dobling av kulturbudsjettet og et taktskifte i kulturpolitikken. Statistikken viser imidlertid at folkebibliotek, kulturskoler og fritidsklubber i liten grad har tatt del i veksten. Senterpartiet mener derfor det igjen er behov for en ny giv i kulturpolitikken. Dette bør først og fremst skje gjennom et lokalt kulturløft, og gjennom lokale kulturinstitusjoner og kulturaktivitet. Hele landet må ta del i økningen.

Og:

Senterpartiet vil styrke bibliotekene som møteplass og kulturarena. Biblioteket er en kilde til kunnskap og opplevelser som setter folk i stand til å delta aktivt i samfunnet, og spesielt viktig som integreringsarena og etterspurt lavterskeltilbud.

I handlingspunktene under dette heter det at Senterpartiet vil:

Styrke bibliotekene som gratis møteplasser og kulturarenaer.

Sosialistisk Venstreparti:

I kapittelet «Biblioteker, litteratur og språk» heter det:

Bibliotekene gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Bibliotekene har vært med på å bygge opp landet vårt som kunnskaps- og kulturmasjon. I internettalderen har bibliotekene også fått en ny betydning, som portaler og kvalifiserte vevisere i den nye informasjonsoverfloden. Bibliotekene har også utviklet seg til å bli enda viktigere som fysiske møtesteder og som lokale kulturbygg for folk i alle generasjoner og med alle bakgrunner. Fordi bibliotekene

er gratis og for alle, er de demokratiske og inkluderende arenaer for kunnskap og debatt, og gir alle tilgang på litteratur.

I handlingspunktene for dette kapittelet heter det at SV vil:

- *Løfte bibliotekene. SV vil gjennomføre et nasjonalt biblioteksløft, med en nasjonal strategi for folkebibliotekene, økte bevilgninger til kommunenes bibliotekdrift og et kompetanseløft for bibliotekansatte. Biblioteker bør ha åpningstider som muliggjør tilgang også utenom ordinær arbeidstid.*
- *Slå ring om språkmangfoldet og sikre reell likestilling mellom de to målformene nynorsk og bokmål på alle samfunnsområder.*
- *Sikre de offisielle minoritetsspråkene samisk, kvensk og tegnspråk. Støtten til produksjon og oversettelse av litteratur på samiske språk og kvensk skal økes.*
- *Ivareta språket og litteraturen. SV vil styrke innkjøpsordningen, innføre en boklov som sikrer fastprissystemet på bøker, og hindre at vertikal eiermakt i bokbransjen reduserer mangfoldet.*
- *SV vil sikre bred tilgang til både tradisjonelle bøker, lydbøker og e-bøker på bibliotekene.*
- *Inkludere alle. Litteratur på minoritetsspråk som er representert i lokalmiljøet skal være tilgjengelig i bibliotekene.*
- *Styrke skolebibliotekene. SV vil innføre en egen skolebiblioteklov som sikrer bemanning og en minstestandard for skolebibliotek.*

I kapittelet «Delingsøkonomi og formidlingstjenester» inngår bibliotekdrift som positivt eksempel på en driftsmåte, når det i programmet står:

SV støtter en delingsøkonomi som innebærer å dele ting ved kollektivt eierskap, som bilkollektiv, hyttekollektiv, og andelslag; gjennom offentlig eierskap, som bibliotekene, eller ideelle delingsformer som Turistforeningen.

Og i handlingspunktene under dette står det at SV vil:

Stimulere til mer deling. Vi vil premiere ikke-kommersielle ordninger for deling av varer som bidrar til redusert miljø- og klimabelastning for eksempel gjennom

støtteordninger, og opprette offentlige delingstjenester for ulike varer etter modell fra folkebibliotekene og bysykkelordningene.

Venstre:

Under kapittelet «Det åpne internettet» heter det i Venstres program:

Det er en offentlig oppgave å sørge for at mennesker som av ulike årsaker har vanskeligheter med å benytte seg av mulighetene digital kommunikasjon gir likevel har mulighet til å delta. Venstre vil ha åpne biblioteker med gratis nettilgang, og sørge for at det gis opplæring i bruk av internett og tilgjengelige verktøy for digital kontakt mellom borgerne og det offentlige.

Under kapittelet «Opplæring tilpasset hvert enkelt barn» heter det at Venstre vil:

legge til rette for at skoler med spesielt høy andel elever med innvandrerbakgrunn får tilstrekkelig ressurser til å ha færre elever per lærer, og til å styrke leksehjelpsordningen, skolebibliotek, skolehelsetjenesten og kontakten mellom hjem og skole.

Under kapittelet «Bibliotekene» heter det:

Bibliotekene har en unik rolle som møteplass og arena for offentlig samtale, debatt, dannelse og integrering. Mange steder er de en viktig arena for kulturopplevelser, kreative verksteder og læringsentre. Et godt bibliotektilbud forutsetter at bibliotekene er velutstyrte, teknologisk oppdaterte og bemannet med kvalifisert personale. Tilgang til litteratur er viktig for alle barn, både i opplæringsøyemed og i dannelse. Derfor vil Venstre prioritere skolebibliotekene. Vi vil initiere en egen lov om skolebibliotek.

Når det kommer til handlingspunktene i dette kapittelet, heter det at Venstre vil:

- *styrke bibliotekene gjennom et nasjonalt løft for folke- og skolebiblioteker*
- *revidere innkjøpsordningene for litteratur og blant annet sørge for at de inkluderer digitale plattformer*
- *etablere en nasjonal e-bokordning for bibliotekene. ■*

Tre eksempler til bruk i valgkampen:

Bibliotek forebygger!

Det nærmer seg stortingsvalg. Vil du få fram at bibliotek spiller en rolle, at vi bidrar til å løse viktige samfunnsoppgaver, at vi bidrar til forebygging? Her er tre eksempler på hvorfor satsing på bibliotek er smart for samfunnet.

Tekst:
Erling Bergan

Kan bibliotek virke forebyggende? I stortingsvalgekampen kan det komme situasjoner der det kan fungere godt å vise til eksempler på dette. Forskning, statistikk eller tydelige fortellinger kan brukes for å underbygge poengene. Er du aktiv i et parti, kan du påvirke hvordan dine kandidater argumenterer. Deltar du i debatter på sosiale medier, i aviser eller på folkemøter, kan du framføre poengene der. Lykke til!

For bibliotekarer er det riktignok noen grunnleggende utfordringer med å kunne vise effekt av bibliotekvirksomhet. Det har med virksomhetens art å gjøre, at bruk av bibliotek for det meste har en svært langsom virkning og at det kan være vanskelig å dokumentere denne.

Men her er altså tre temaer hvor vi mener at bibliotek har forebyggende effekt:

Bibliotek forebygger utenforskap

Bibliotek er en åpen og inkluderende virksomhet. For svært mange innvandrere har bibliotek vært avgjørende for deres integrering i det norske samfunnet. Med sin åpenhet og sine tjenester forebygger bibliotekene «utenforskap», de styrker evnen til å beherske det norske språket og de øker kjennskapen til hvordan samfunnet fungerer.

- St. 30 (2015–2016) «Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk», som regjeringen la fram i mai 2016, legger vekt nettopp på bibliotekenes rolle i integreringsarbeidet.
- Norsk-somaliske Amal Aden er et av mange vitnesbyrd om betydningen bibliotek spiller i denne sammenheng. Hun sier i et intervju i november 2015: «Som barn har jeg løpt hver eneste dag. Fra krigen, fra sult, fra ville dyr, fra alt. Som tenåring i Oslo har jeg også løpt veldig mye, fra kriminelle og litt av hvert annet. Men når jeg kom inn på biblioteket fikk jeg en indre ro. Og bibliotekarene så meg. De smilte til meg. Jeg ble sett! En bibliotekar kom bort til meg og ga meg en klapp på skulderen. Selv om jeg hadde vært i Norge veldig lenge, var det ingen andre som hadde gjort det før. Jeg hadde følt meg så ensom, jeg hadde følt at det var meg mot verden. Derfor ble biblioteket mitt andre hjem. Jeg kom hver dag og stilte meg mitt i lokalet så jeg skulle være synlig for henne. Etter hvert introduserte hun meg for litteraturen, uten at jeg visste hva litteratur var.» Det begynte med enkle bøker der ordet «eple» ble forklart med

bilder. Amal ble nysgjerrig på bokstavene. Skritt for skritt knakk hun lesekode. Hun gikk mellom reolene og tenkte at alle disse bøkene hadde noen sittet og skrevet. Det ble hun fascinert av. Uten skolegang, uten familie, uten venner som kunne hjelpe henne, lærte hun seg norsk på biblioteket.

- Amal Aden er ikke et forskningsmessig bevis på at bibliotek forebygger utenforskap. Men hennes eksempel er ett blant mange, og det veier tungt.
- Referanse: <http://bibforb.no/man-skal-tale-mye/>

Bibliotek mot utenforskap: Med røff bakgrunn fra både Somalia og Oslo, ble biblioteket avgjørende for Amal Adens positive utvikling. (Foto: Erling Bergan)

Bibliotek forebygger frafall i utdanning

Universitets- og høyskolebibliotek styrker gjennomstrømning i høyere utdanning. Det er det forskningsmessig belegg for.

- Regjeringens stortingsmelding om kvalitet i høyere utdanning slår klart fast at «fracfall skjer hovedsakelig i de to første semestrene.»
- En stor undersøkelse av 30.000 lavere grads studenter ved University of Minnesota i 2011-2012, viste – kontrollert mot andre variabler – at studenter som brukte biblioteket på campus i første semester, hadde gjennomsnittlig høyere avgangskarakterer enn de som ikke hadde brukt biblioteket første semester. Undersøkelsen viste også at det var 50 % mer sannsynlig at førsteårsstudenter møtte opp til tredje semester, hvis de hadde brukt biblioteket i løpet av første studieår.

- Referanse: https://www.press.jhu.edu/journals/portal_libraries_and_the_academy/portal_pre_print/articles/13.2soria.pdf

Bibliotek mot frafall i studier: En stor undersøkelse viser at bibliotekbruk første studieår ga 50 % større sannsynlighet for å møte opp til tredje semester. (Foto: Colourbox)

Bibliotekene forebygger ulikhet

Bibliotekene har en dokumentert samfunnsøkonomisk verdi. Med den hevdvunne og lovfestede allmenne tilgangen til bibliotek, betyr det at verdien gjøres likt til tilgjengelig for alle.

- Forskning av professor Svanhild Aabø viser at samfunnet får igjen fire ganger verdien av de kronene samfunnet investerer i bibliotekene. Hun har gått gjennom 38 internasjonale studier som bekrefter det samme forholdet. Regnestykket er basert på en metode som tar utgangspunkt i hva folk ville ha betalt for tjenesten, hvis bibliotektilbudet ikke fantes, og hvor mange som ville betalt for en slik tjeneste med en ekstra skatt. Når både bibliotekbrukere og folk som ikke bruker biblioteket blir spurt om hvorfor de er villig til å betale en ekstra skatt for å beholde bibliotekene, så legger de både vekt på egenverdi og samfunnsverdi. 60 prosent av verdien blir begrunnet med egenverdi, det vil si hensyn til seg selv og familien. 40 prosent blir begrunnet med samfunnsnytte, i det ligger det at bibliotekene tar vare på litteraturarven og at det er en institusjon som fremhever likhet.
- Referanse: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/27223/avhandling-aabo.pdf> ■

Bibliotekene har samfunsmeesig verdi, tilgjengelig for alle: Svanhild Aabø etter sin doktordisputas i 2005, flankert av opponentene professor Bob Usherwood fra University of Sheffield og seniorforsker Trine Bille fra Amternes og kommunernes forskningsinstitutt i København. (Foto: Erling Bergan)

- Stor betydning for bedre studiekvalitet

Da stortingsmeldinga om kvalitet i høyere utdanning kom i januar, uten at bibliotekene var nevnt, reagerte BF sterkt. I mars deltok BF-leder Margunn Haugland i stortingshøring om meldinga. Det har gitt resultater.

Tekst: Erling Bergan

Det vakte oppsikt og irritasjon i bibliotekmiljøet da kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen la fram Meld. St. 16 (2016–2017) "Kultur for kvalitet i høyere utdanning" i slutten av januar i år. Ikke fordi det var store kontroverser om det som stod der. Irritasjonen gikk på det som ikke sto der. Det oppsiktsvekkende var at bibliotekene overhodet ikke var nevnt i denne stortingsmeldingen.

- BF stiller seg undrende til at bibliotekenes betydning for utdanningskvalitet ikke eksplisitt er nevnt i meldinga, sa BF-leder Margunn Haugland før høringa i mars. Hun ba Stortinget vektlegge tre poeng i sin innstilling: At bibliotekstjenestene er grunnleggende for kvalitet i UH-sektoren, at bibliotekrommet utgjør en daglig ramme for studiekvalitet og at det er god ressursbruk å anvende bibliotekarenes kompetanse mer.

Nå har stortingskomiteen kommet med sin innstilling, hvor et kapittel med overskriften "Fagbibliotekene" lyder slik:

"Komiteen vil peke på at fagbibliotekene har stor betydning for bedre studiekvalitet og redusert frafall. Komiteen mener at fagbibliotekene må utvikle seg i takt med endringene i studentenes måte å lære på og den teknologiske utviklingen. Fagbibliotekene gir tilgang til kunnskapskilder som er avgjørende for forskningsbasert undervisning. Deres undervisning og veiledning i kildekritikk er viktig med økt tilgang på digital informasjon. Mange bibliotek er allerede sterkt involvert i produksjon, publisering og tilgjengeliggjøring av institusjonenes egen forskning og egne læringsressurser.

Komiteen vil også understreke bibliotekenes betydning som læringsarena og arbeidssted for studenter. I bibliotekene får studentene tilgang til ulike arbeidsplasser tilpasset deres individuelle læringsstil, samt at de får tilgang til veiledning og kunnskapskilder, både fysiske og digitalt. Digitaliseringen øker behovet for fysiske møtesteder og steder å jobbe sammen. Biblioteket vil mange steder kunne være et slikt sted." ■

En egen bibliotekmelding i neste stortingsperiode?

Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité la 6. juni fram sin innstilling om stortingsmeldinga "Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen". Flertallet (Ap, Sp, Venstre og SV) "mener det er på tide å belyse skolebibliotekenes rolle" og foreslår i forlengelsen av dette en bred stortingsmelding om bibliotek.

Tekst:
Erling Bergan

I stortingsmeldinga "Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen", som kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen la fram i vinter, var skolebibliotek omtalt i positive, men ganske uforpliktende vendinger.

Dette var utfordringer som Bibliotekarforbundet tok tak i da de møtte til høring om meldinga i Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité 4. mai. På forhånd hadde BF innsendt et notat om sine synspunkter. Der viste BF blant annet til forskningsresultater dokumentert av Joron Pihl, Tone Cecilie Carlsten og Kristin Skinstad van der Kooij, som underbygger betydningen av godt utbygde skolebibliotek og partnerskap mellom lærere og bibliotekarer. Denne forskningsreferansen har komiteen nå tatt så å si ordrett inn i innstillinga.

Fra skolebibliotek til bred melding?

Men det som virkelig er å merke seg i denne komitéinnstillinga, er at flertallet vil ha en egen stortingsmelding om bibliotek. Altså ikke som en del av kulturmeldinga. Og heller ikke en egen skolebibliotekmelding. Men en bred bibliotekmelding for alle bibliotektyper.

Man kan anta at disse partienes representanter har klarert dette med sine partifeller i Stortingets familie- og kulturkomité, som behandler folkebiblioteksaker. Dette

vil si at, hvis stortingsvalget i september gir regjeringsskifte, kan vi få en egen bibliotekmelding igjen om noen år. Sist det skjedde var under kulturminister Trond Giske, våren 2009. Det er for øvrig Giske som nå er leder av Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité, mens Anders Tyvand (KrF) var saksordfører i denne saken.

Med denne komitéinnstillinga må biblioteksektoren forberede seg på noen svært viktige år med lobbyering og diskusjoner om bibliotekstrategier, dokumentering av bibliotekvirksomhet og vanskelige veivalg.

Stortinget skal ha hatt endelig behandling av innstillinga 13. juni.

Selve innstillinga

Her er hele avsnittet om skolebibliotek i innstillinga fra Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité:

*Komiteen mener at et skolebibliotek skal være et redskap for å støtte elevene i å nå målene som ligger i lærerplanen. Komiteen viser til den nylig utgitte boken *Teacher and Librarian Partnerships in Literacy Education in the 21st Century* (2017). Der vises det til nasjonal og internasjonal forskning om at barn og unge som leser variert skjønnlitteratur på skolebiblioteket og i klasserommet, utvikler et engasjement for lesing og deler sine leseropplevelser. Studien viser også at godt utbygde skolebibliotek og partnerskap mellom lærere og bibliotekarer er avgjørende for å utvikle en kultur for lesing i skolen.*

Komiteen viser til at elever skal ha tilgang til skolebibliotek gjennom hele grunnopplæringen. Ansvaret for og utviklingen av tilbudet til elevene ligger hos kommunene. I forskrift til opplæringsloven gis det også klare føringer for at bibliotekene skal være tilgjengelige og særskilt tilrettelagt for elevene slik at de blir aktivt brukt i opplæringen i skolen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, mener at det er på tide å belyse skolebibliotekenes rolle og inkludere deres rolle i forbindelse med fagfornyelsen og det foreslåtte læreplanarbeidet, samt inngå som en del i skolens pedagogiske planverk.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag: «Stortinget ber regjeringen legge fram en melding for Stortinget om biblioteksektoren, og inkludere skolebibliotekenes og universitetsbibliotekenes rolle i utdanningene.»

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, er positive til at det er gitt midler til lesestimuleringstiltak gjennom Språkløyper i barnehagene og skolene, og støtter regjeringens forslag om å vurdere å styrke arbeid med leselestiltak gjennom en tilskuddsordning der en del av midlene skal brukes til å styrke skolebibliotekenes arbeid. ■

Flertallet i Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité "ber regjeringen legge fram en melding for Stortinget om biblioteksektoren". Og de mener faktisk hele sektoren. (Foto: Dmitry Valberg/CC)

Flertallet i Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité "ber regjeringen legge fram en melding for Stortinget om biblioteksektoren". Og de mener faktisk hele sektoren. (Foto: Dmitry Valberg/CC)

Biblioteklokaler som stikker seg ut

Det kalles Dibrary, heter egentlig National Digital Library of Korea, og omtales som verdens første hybride bibliotek som kombinerer digitale og analoge ideer. Dibrary åpnet i 2009 og har tilgang til 800 bibliotek verden over. Biblioteket gir også brukerne tilgang til TV-studio og andre fasiliteter for å lage "user-created content (UCC)", i et fysisk område som kalles "Dibrary Information Commons".

Bibliotekparaplyen vil revidere de yrkesetiske retningslinjene

Samarbeidsforumet "Bibliotekparaplyen" har på sitt møte 1. mars i år tatt initiativ til å se på "en revidering av de etiske retningslinjene".

Tekst: Erling Bergan

Bibliotekparaplyen har eksistert i rundt femten år, men spiller som oftest en tilbaketrasket rolle. Følgende organisasjoner er med i paraplyen: BF, FBF, Fylkesbiblioteksjefkollegiet, NOLUG, NBF, Norsk bok- og bibliotekhistorisk selskap, NFF, Fagforbundet, Kulturforbund i Delta, Skolebibliotekarforeningen i Norge, Universitets- og høyskolerådets bibliotekutvalg, NTL, Storbybibliotekene og Forum for bibliotekarer i små fagbibliotek.

Formålet er – etter paraplyens egne vedtekter – "å styrke samarbeidet om bibliotekenes formål og oppgaver på tvers av statlige og kommunale sektorer". Det heter også i vedtektene at "organisasjonene diskuterer faglige og politiske saker, og beslutninger treffes når partene er enige".

Yrkesetikk og digital kompetanse

På bibliotekparaplyens møte 1. mars ble "Veiledende etiske retningslinjer" tatt opp som sak. I referat fra møtet heter det om paraplyens behandling av denne saken: "Veiledende etiske retningslinjer for bibliotekansatte er fra 2007 og det kan være behov for en revidering. Det ble bl.a. tatt opp problemer rundt digital kompetanse hos brukere og hvordan det kan komme i konflikt med personvern og hvordan yttringsfriheten vanskeliggjøres ytterligere for ansatte til å uttale seg kritisk på eget fagområde."

På bakgrunn av dette ble det fattet følgende vedtak:

"Det settes ned en egen arbeidsgruppe som ser på en revidering av de etiske retningslinjene. Gruppen skal bestå av en representant fra Kulturforbundet i Delta, Bibliotekarforbundet, utdanningen ved HiOA, Forskerforbundets bibliotekforening og Norsk Bibliotekforening. Norsk Bibliotekforening får ansvar for å sette i gang arbeidet."

Konfidensiell behandling?

Knut Hegna aktualiserte personvern-spørsmålet i en artikkel i Bok og bibliotek i fjor. Han viste til at UB ikke kan ivareta konfidensialitet når brukernes søk går direkte til basene de abonnerer på. Han hevdet at bibliotekene har "trådt ut av rollen som anonymiserende mellomledd gjennom "outsourcing" av samlinger, systemer og tjenester. Kontrollen er overlatt andre, kommersielle interesser", skrev han.

Ansattes problem med yttringsfrihet på eget fagområde ble blant annet tydeliggjort under BFs tillitsvalgtkonferanse i 2015.

Nåværende yrkesetikk er tilgjengelig på Bibliotekarforbundets nettsider. ■

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass.

Har du som BF-medlem forhandlet for Bibliotekarforbundet på en annen arbeidsplass enn din egen? Da kan du ha krav på godtgjøring fra BF!

Send inn protokollen til bf@bibforb.no og vi vil foreta utbetaling. Har du spørsmål, tar du kontakt med BFs sekretariat. ■

Meld inn ny lønn!

Har du fått endret lønna di i det siste? Har du fått ny lønn etter lokale forhandlinger? Eller har du kanskje også skiftet arbeidsgiver, eller fått ny epostadresse?

Alt dette vil vi gjerne at BF-medlemmer gjør på nettet. Gå inn på BFs nettsider www.bibforb.no og velg "Oppdater medlemsinformasjon" under "Medlemskap" i menyen. Da får du opp et skjema å fylle ut. Velger du yrkesstatus "Yrkesaktiv" og deretter hvilken sektor du er i, får du anledning til å fylle inn årslønn, eller lønnstrinn.

Er du tillitsvalgt, er det fint om du ber BF-medlemmene på din arbeidsplass om å gjøre det samme. Opplysningene vi har om deg, brukes på en rekke områder: Til lønnsstatistikk som tillitsvalgte kan bruke når de forbereder forhandlinger. Til adresselister for utsending av Bibliotekaren og Nyhetsbrev.

Takk for hjelpen! ■

QURIA®

– UTVIKLET FOR ET MODERNE BIBLIOTEK

Quria® er den første skybaserte digitale plattformen for bibliotek tjenester, utviklet for å ta folkebiblioteket inn i fremtiden. Quria® er enkel i bruk, gjør de daglige arbeidsrutinene mer effektive og reduserer antall systemer de ansatte må ha tilgang til. Med Quria® har man full oversikt over hva som skjer på biblioteket, noe som gir et bedre servicetilbud til de besøkende.

AXIELL Quria

Vi skaper fremtidens biblioteksystem
Les mer på www.axiell.no

Jan-Egil

Jan-Egil Holter-Wilhelmsen er utdannet bibliotekar fra Høgskolen i Oslo i 2008. Han har i mange år

jobbet ved Horten bibliotek. I Bibliotekaren reflekterer han over hendelser og fenomener på eget bibliotek, med blikket rettet også utover på de store spørsmålene.

Lett å lese

En dag i uka drar jeg ut fra hovedbiblioteket og setter nesa mot en av skolene, for den dagen er jeg så heldig at jeg får være skolebibliotekar!

Det er merkelig, men da jeg gikk på HiOA var jeg helt sikker på at jeg ikke kunne tenke meg å jobbe med barn. Jeg var ikke alene heller, vi var flere som snakket om at å være barne- eller ungdomsbibliotekar var det siste vi kunne tenke oss! Så feil kan man ta, jeg har kun jobbet med barn og ungdom i en eller annen form siden jeg var ferdig. Og for å være helt ærlig kan jeg ikke se for meg å slutte med det heller. Akkurat for øyeblikket er det mest ungdom jeg jobber med, derfor er jeg veldig glad for den dagen i uka hvor jeg blir oversvømt av ivrige 1.-7. klassinger!

Alle bibliotekarer som jobber med barn har vært med på å finne en bok som kan passe en litt svak leser, det er ikke enkelt. Og jo eldre barnet er, jo vanskeligere kan det være. For det er jo absolutt ikke alltid at de ønsker å lese det de mener er barnslige bøker! Så bøker som kombinerer lett tekst og illustrasjoner med noenlunde moden tekst er gull verdt. Dessverre føles det ofte litt langt mellom disse bøkene, og med så mange barn man hjelper så må man bruke alle bøkene man har. Og her kommer det jeg irriterer meg over denne måneden, nemlig de

bøkene som med stor skrift har "LETT Å LESE" skrevet på ryggen eller lignende. Det gjør det jo lett for oss å plukke ut bøker hvor teksten er enklere, ingen tvil om det. Derimot syns ikke ungene det er spesielt morsomt at det blir gjort så tydelig at de trenger spesielt enkel tekst for å kunne lese.

Lesing er ikke en aktivitet som blir sett på som kul av alle barn, og kanskje spesielt ikke av de som sliter litt fra før av. Så da starter man allerede i en vanskelig posisjon, og da er det forbasket kjedelig at materialet man jobber med gjør jobben vanskeligere! Hvis man har for eksempel to 5. klassinger som kommer for å låne bøker, du vet at den ene leser godt og den andre leser dårlig.

Du plukker frem en bok som den gode leseren plukker med seg, og så snur du deg mot den andre eleven. Etter en litt treg samtale skjønner du hvilket nivå det er snakk om og du har noen ideer til hva det er du kan finne frem til eleven, du snur deg mot hylla og ser at boka du tenker på har "LETTLEST" eller "LETT Å LESE" trykt på ryggen, akkurat det du tenkte passet! Du gir boka til eleven, og du kan se skuldrene til eleven synke litt ned mot gulvet, for ikke nok med at h*n fikk en bok som tydelig er mye enklere enn vennens, det er også tydelig at dette er for de dårlige. Er dette satt på spissen? Selvsagt! Likevel har jeg opplevd lignende situasjoner, både på hovedbiblioteket og på skolebiblioteket jeg holder til på.

Kanskje vi bibliotekarer kan tipse forlagene om at ting som gjør lesing mindre stigmatiserende for de som sliter er det vi trenger, ikke det motsatte? Jeg er ganske sikker på at jeg og de fleste andre bibliotekarer klarer å finne ut om boka er lettlest eller ei. Og jeg tror at andre som blar i bøkene lett kan se om det er en vanskelig bok å lese eller ei.

Så når dere nå hjelper 1. - 7. klassinger med å finne bøker til Sommerleskampanjen, som har startet når dere leser dette, la oss hjelpe kidsa med å finne bøker som gir dem leselyst og ikke de som gnir det inn at de har vanskeligheter! ■

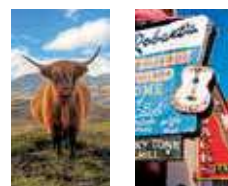
500 kroner rabatt til medlemmer i
Bibliotekarforbundet på alle reisene.

fotefar 2017-2018

TEMAREISER .....

HISTORIE • KULTUR • FOLKELIV

Opplev våren i Roma & Toscana

11.-18. APRIL
FRÅ 14 975,-

Litteratur- & musikkur til New York

**MED RAGNAR
HOVLAND
& TOVE BAKKE**
BOKBAD MED
SIRI HUSTVEDT
29. APRIL – 5. MAI
FRÅ 22 950,-

Eventyrlege Island MED SYLFEST LOMHEIM

9.-14. MAI & 23.-28. AUG
FRÅ 15 975,-

Irland & Nord-Irland

3.-11. JUNI
FRÅ 14 990,-

USA Midtvesten: I utvandrarane sine fotefar

22. JULI – 1. AUG
FRÅ 21 995,-

Cruise på Volga MED HANS-WILHELM STEINFELD

15.-22. AUGUST
FRÅ 24 950,-

Shetland, Orknøyane & Skottland MED TORGRIM TITLESTAD

30. AUG – 6. SEP
FRÅ 17 950,-

Moskva & St. Petersburg MED HANS-WILHELM STEINFELD

1.-8. SEP
FRÅ 27 950,-

Færøyane MED SYLFEST LOMHEIM

4.-8. SEPTEMBER
FRÅ 14 990,-

New York & Washington MED EVA BRATHOLM

15.-23. SEP
FRÅ 25 995,-

San Francisco, Los Angeles & Las Vegas MED EVA BRATHOLM

23. SEP – 3. OKT
FRÅ 28 950,-

Roma MED FRANK AAREBROT

21.-25 SEP
FRÅ 14 950,-

Normandie

22.-29. SEP
FRÅ 15 950,-

Georgia MED HANS-WILHELM STEINFELD

22.-30. SEP
FRÅ 28 950,-

Guatemala MED PETER SKAUEN

21. OKT – 1. NOV
FRÅ 29 950,-

Musikkur til New Orleans MED FRODE ALNÆS

4.-11. NOV
FRÅ 23 950,-

Fottur på Gran Canaria

8.-15. NOV
23.-30. NOV
1.-8. FEB 2018
FRÅ 12 950,-

TLF. 918 20 304 · post@fotefartemareiser.no · www.fotefartemareiser.no ·

PÅ BILETA, ØVST FRÅ VENSTRE: SYLFEST LOMHEIM, EVA BRATHOLM, FRANK AAREBROT, RAGNAR HOVLAND, TOVE BAKKE, FRODE ALNÆS PETER SKAUEN, TORGRIM TITLESTAD

BF med hørings svar om læreplanverket

Forslag til ny generell del av læreplanverket for grunnsopplæringen har vært ute på høring, og Bibliotekarforbundet leverte sitt hørings svar 12. juni.

Tekst: Erling Bergan

BF gir i hørings svaret uttrykk for at den samfunnsbyggende oppgaven som grunnsopplæringen i Norge har, er godt beskrevet i departementets forslag, men påpeker at "skolebibliotek bør inngå som en del av prinsippene for grunnsopplæringen. Et godt skolebibliotek er et redskap for å støtte elevene og lærere til å oppnå målene som ligger i lærerplanen. Men rollen som skolebibliotekene kan og bør spille i dette arbeidet bør tydeliggjøres."

BF minner videre om at det i Ludvigsenutvalgets NOU "Fremtidens skole — Fornyelse av fag og kompetanser" fra 2015 pekes på at grunnsopplæringen skal bidra til å utvikle elevenes kunnskap og kompetanse, slik at de kan bli "aktive deltakere i et stadig mer kunnskapsintensivt samfunn". Om dette skriver BF i hørings svaret:

"Skolebiblioteket og skolebibliotekarer må være viktige medspillere i å utvikle

elevenes grunnleggende ferdigheter. I dagens informasjonssamfunn er informasjonsmengden stor, og økende. Dette stiller større krav til at elever og lærere finner kilder utenfor lærebøkene. Skolebibliotekene og skolebibliotekarene må understøtte undervisningen med å fremskaffe informasjon, og må brukes aktivt i skolens arbeid med digital kompetanse slik elevene blir informasjonskompetente og engasjerte, kritisk tenkende mennesker.

Skolebibliotek er ikke bare en funksjon, et rom, en tjeneste, en person. Det er også en fortelling til elevene om en måte å forholde seg til omverden på. Kunnskap, fakta og fortellinger gjøres tilgjengelig for elevene, som et demokratisk prinsipp. Når læreplanverket legger vekt på refleksjon og kritisk tenkning, når det poengterer verdien av ytringsfrihet, bør resonnementet fullføres.

Velfungerende skolebibliotek er nemlig arenaen som representerer refleksjon og kritisk tenkning, en læringsarena utenfor klasserommet. Et velfungerende skolebi-

liotek er det "tredje stedet", verken klasserom eller hjemme, et offentlig frirom for oppdagelse av hva du ikke visste at du lurte på, for å utvide leseevnen eller for sosiale møter med dette som bakteppe."

BF viser videre til hva Stortingets KUF-komité skrev i sin innstilling til stortingsmeldinga om fornyelse av kunnskapsløftet, og hva den samme komitéen skrev i innstillinga om stortingsmeldinga "Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen".

BF avslutter hørings svaret slik: "Det er mange dyktige lærere og skoleledere som vet at skolebibliotek utjevner digitale skiller, utvikler et engasjement for lesing og fremmer personlig vekst hos den enkelte elev. Men ofte blir skolebibliotek kun møtt med festtaler og fine intensjoner, og ingen reell utvikling. For å gi dette nødvendig prioritet, og for å sikre kvalitet og utvikling i skolebibliotekene, må de sentrale myndigheter løfte skolebibliotekets betydning inn som et prinsipp for opplæringen i ny generell del av læreplanverket." ■

Stipend til studentmedlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend for studentmedlemmer i BF.

Stipendet skal brukes til deltakelse på konferanser og seminar innen biblioteksektoren.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Studentstipend tildeles normalt kun til konferanser/seminarer i inneværende semester.

Forbundsstyret skal ha kortfattet rapport om hvilket utbytte man hadde av deltakelsen.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Har du spørsmål, ring BFs sekretariat: 48 02 09 00.

Barn på flukt trenger din hjelp NÅ

Send **FLUKT** til **2454** og gi kr 200,-

Send **FADDER** til **2454** og gi 250,- pr. måned

Bidrag til Flyktningshjelpen kommer frem.

Under 10% av våre midler går til administrasjon. Resten kommer flyktingene til gode gjennom direkte hjelp. Flyktningshjelpen har rundt 180 ansatte i Oslo og over 4 000 ansatte totalt, de fleste lokalt ansatte som driver prosjektene i felt. Les mer på fadder.flyktningshjelpen.no

FLYKTINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De flykter for livet over Middelhavet

SEND SMS **FLUKT**
TIL **2272** (200 kr)

Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend.

Stipendet skal bidra til faglig utvikling for BFs medlemmer og kan gjelde etter- og videreutdanning, kurs, aktiv deltakelse på arrangement, studieturer, studieopphold, hospitering, prosjekt, m.m.

Det er kun medlemmer av BF som kan søke stipend. Medlemmer i statssektoren oppfordres spesielt til å søke.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt. Skrivning av artikkel til Bibliotekaren/Del din kunnskap kan være en del av gjenytelsen for tildelt stipend.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Forbundsleder: Margunn Haugland
Kontorleder: Petter Bruce
Rådgiver: Hege Berggrav Johnsen
Rådgiver: Kieth Lau Andersen
Redaktør: Erling Bergan

Postadresse: Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Besøksadresse: Øvre Vollgt 11,
Oslo

Telefon: 48 02 09 00
E-post: bf@bibforb.no
Nettside: www.bibforb.no
Facebook: /Bibliotekarene
Twitter: @Bibliotekarene

Forbundsstyret

Leder
Margunn Haugland
Mobil: 99 01 44 19
E-post: margunn.haugland@bibforb.no

Nestleder
Veronicha Angell Bergli, Finnmark fylkesbibliotek
Mobil: 97 61 68 88
Epost: veronicha.angell.bergli@ffk.no

Styremedlemmer
Monica Skybakmoen, Elverum bibliotek
Randi Egge Svendsen, Moss bibliotek
Monica Roos, Høgskolen i Bergen
Anne Husøy, Fræna folkebibliotek
Kjell Erik Johnsen, Høgskolen i Østfold

Varamedlemmer
Linda Rasten, Vestby bibliotek
Irene Eikefjord, Universitet i Bergen
Kari Angelsen, Bodin videregående skole, Bodø
Jan Egil Holter-Wilhelmsen, Horten bibliotek
Marthe Rislå Torkildsen, Kristiansand folkebibliotek

Fylkeslag

Finnmark
Jorunn Irene Johansen
Loppa folkebibliotek
Telefon: 91 59 65 70
E-post: finnmark@bibforb.no

Troms
Astrid Johanna Sømhovd (kontaktperson)
Universitetsbiblioteket i Tromsø
Telefon: 93 46 46 50
Epost: troms@bibforb.no

Nordland
Cecilie Odding
Narvik videregående skole
Telefon: 90 09 53 58
E-post: nordland@bibforb.no

Trøndelag
Morten Olsen Haugen
Fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag
Telefon: 41 51 76 33
Epost: trondelag@bibforb.no

Møre og Romsdal
Claus Christian Hansen
Sunndal folkebibliotek
Telefon: 94 19 49 63
E-post: moreogromsdal@bibforb.no

Sogn og Fjordane
Anja Angelskår Mjelde
Sogn og Fjordane fylkesbibliotek
Telefon: 99 25 73 56
Epost: sognogfjordane@bibforb.no

Hordaland
Ritha Helland
Bergen offentlige bibliotek
Telefon: 41 58 11 74
E-post: hordaland@bibforb.no

Rogaland
Linda Johnsen
Universitetsbiblioteket i Stavanger
Telefon: 94 13 62 77
Epost: rogaland@bibforb.no

Agder
Sigrid Nesland
Åmli bibliotek
Telefon: 95 73 51 50
E-post: agder@bibforb.no

Telemark
Kari Moldvær
Porsgrunn bibliotek
Telefon: 93 21 58 41
E-post: telemark@bibforb.no

Vestfold
Susanne Birgitte Bolstad
Telefon: 95 12 28 66
E-post: vestfold@bibforb.no

Buskerud
Jannicke Røglér
Buskerud fylkesbibliotek
Telefon: 99 01 42 88
E-post: buskerud@bibforb.no

Hedmark og Oppland
Vegard Gundersen
Lillehammer bibliotek
Telefon: 97 75 02 68
Epost: hedmarkogoppland@bibforb.no

Østfold
Vegard Krog Petersen
Sarpsborg bibliotek
Telefon: 95 88 88 42
E-post: ostfold@bibforb.no

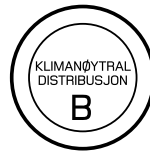
Akershus
Helene Nyen
Asker bibliotek
Telefon: 99 01 15 32
E-post: akershus@bibforb.no

Oslo
Sondre Molteberg Dalen
Høgskolen i Oslo og Akershus
Telefon: 94 48 90 38
E-post: oslo@bibforb.no

Innmelding og endring av medlemsopplysninger : www.bibforb.no

Du melder deg inn i Bibliotekarforbundet på våre nettsider www.bibforb.no. Ferdig utdannede bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekarutdanning som vedlegg. Trenger du hjelp? Ta kontakt med Petter Bruce i BF's sekretariat: tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.

Returadresse:
Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

Jobb nummer én

Det er fire millioner nordmenn mellom 15 og 74 år i den såkalte arbeidsstyrken. Bare halvparten er i full jobb. 650.000 jobber deltid. 360.000 er uføre eller førtidspensjonert. 130.000 er arbeidsledige. Og 320.000 er i utdanning. I dette havet er vår bransje en liten, men viktig dråpe.

Blant studentene er det litt over hundre som nettopp har avsluttet sin treårige bachelorgrad i bibliotek- og informasjonsvitenskap. De fleste ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Noen går riktignok rett over på et masterstudium eller fortsetter som student på andre fag. Men de fleste skal ut og gjøre seg lekre for arbeidsgivere, tillitsvalgte og potensielle kollegaer. De er på vei over i et arbeidsmarked som forhåpentligvis etterspør kvalifikasjonene deres.

I følge instituttleder Tor Arne Dahl på ABI, vil 83 prosent av et normalkull få jobb i et bibliotek. 42 prosent vil arbeide i et folkebibliotek og 28 prosent i et fagbibliotek. Kandidatundersøkelsen ved HiOA viser at bibliotekstudentene har mange fellestrekk med andre bachelorkandidater, men at de vil bruke noe lengre tid på å finne en relevant jobb, og at færre får jobb i Oslo og Akershus.

- Min oppfordring er: Vær tålmodig og tenk utradisjonelt, sa Dahl til studentene under bacheloravslutninga ved bibliotek- og informasjonsvitenskap 31. mai i år.

Tor Arne Dahl var med i en paneldebatt under BFs tillitsvalgtkonferanse i fjor høst. Tittelen var "Ikke tilpasset framtidens behov", hentet fra storbybibliotekenes innspill til kulturministeren våren 2014. I diskusjon med Bergens biblioteksjef Leikny Haga Indergaard og assisterende bibliotekdirektør Randi Rønningen ved UB i Oslo, gjorde han så godt rede for hva som foregår med bibliotekarutdanninga på Bislet at denne redaktør fant å skrive om debatten under overskriften "Ikke så verst tilpasset likevel?"

- Jeg vet at det gjennom mange år har

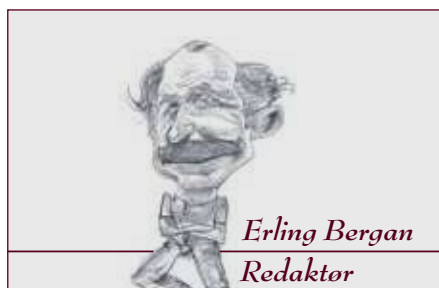
vært en del kritiske røster i biblioteksektoren som undrer seg over hva vi fyller hodene deres med. Dette er ikke uvanlig i profesjonsutdanninger, sa Dahl til avgangselevne i mai. Han viste likevel til at "mine motdebattanter er stort sett fornøyd med kompetansen til kandidatene de ansetter".

Men det er spesielt to oppfatninger om ABI-kandidatene han har bitt seg merke i: At de er for dårlig til "å selge seg selv" og den kompetansen de har, særlig i jobbintervjuer. Og at det er for liten ledervilje blant kandidatene.

- Nå vet dere altså dette, så da kan dere forberede dere til en intervjusituasjon. Jeg er overbevist om at dere gjennom tre år her har fått den beste utdanningen som finnes for å jobbe i biblioteksektoren i Norge. Det bør dere også være trygge på, sa instituttlederen.

I møte med mulige nye jobber gjelder det altså å være offensiv. Bibliotekarer har mer kompetanse enn de er vant til å snakke høyt om. Noen har styrke på formidling, andre på kunnskapsorganisering, noen på strategi og rolleforståelse. Da gjelder det å søke på jobber som samsvarer best med ens egen profil. Eller kanskje det er avgangsstudenter som kjenner at de er såpass i utvikling at de har lyst til å hive seg på en jobb litt utenfor komfortsonen?

Uansett er det grunn til å se seg i speilet før førsteintervju og si: - Jeg er dyktig, og det jeg kan er viktig! Det kan være første skritt mot jobb nummer én som bibliotekar. ■

Sitatet

"På vei tilbake til stasjonen fikk Kronprinsessen muligheten til å åpne et eget parkbibliotek i sentrum av Bø. Evjudalen friluftspark får sitt eget lille bibliotek, direkte inspirert av sommerbiblioteket i Slottsparken. Kronprinsesse Mette-Marit åpnet biblioteket ved å sette en utgave av nettopp «Bienes historie» inn i de spesiallagede bokkassene."

Fra artikkelen "Litteraturtoget hjem til Sørlandet" på Det Norske Kongehus sin egen nettside kongehuset.no 7. juni 2017.